

Yetsi nu sisi'a tte udhelha Pabluha ge ka benne ria leke Jesucristuha se'eke lhe'esi Corinto

¹ Neti Pablo bedá le Tata Do Yebáha uxie neti kini akaa apóstol ge Jesucristuha. Neti lenia betsi to geri'i Sóstenes-ni ² ridhelhatu yetsi-ni gele, lebi'i ka benne chi ria lele ge Tata Do Yebáha se'ele lhe'esi Corinto-na. Lebi'i nuná chi ulesie kini akale gebie de babale len Jesucristuha. Biyaxile ki akale gebie itupa lenle iyá ka benne gaxaba se'eke ria leke ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha. Benneha anke Xxanake lhe Xxanari'i lhe. ³ Xxudiri'i do yebáha lhe Jesucristu benne anke Xxanari'iha lhe, lake edá leke aka lenke le lhe use'eke le xen su lasi lhe.

Pabluha rugwebie Tata Do Yebáha ixkixaru

⁴ Satíaba rugwea Tata Do Yebaa kiaha ixkixaru gele de redá lebie raka lenie le, de babale len Jesucristuha. ⁵ Kumu de babale len benneha, de nuha nna chi bete tama Tata Do Yebáha elha tse gele, kini rakaru gele rinnele lhe kini yúrule gebie lhe. ⁶ Nuní runna liina deki nu chi utixxi'entu le ge Cristuha, ankaba nuha nu gwalí. ⁷ De nuní nna lebi'i labíru riyasinle attu elha tse ute Tata Do Yebáha laka se'ele ribedale ganna chi isia sá esia Jesucristu benne anke Xxanari'iha yiesi lo yu-ni. ⁸ Tata Do Yebáha-gaba use'e tsitsie le axtaliba ganna chi bisia sá esia Jesucristuha,

kini abittu bi ge itisale la'ania. ⁹ Tata Do Yebáha labí rotsea tisa ge benneha, gwa ruinba benneha nu chi rabje. Labie uxie le kini tse'ele len Xi'inie Jesucristu benne anke Xxanari'iha.

Ka benne ria leke Cristuha se'e lha'abake

¹⁰ Xa betsi to, rinnaba ditia len lebi'i, gwaluinchí lo ni'a ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha, ttúba inne iyále lhe ttúba nu udo ikile lhe turo'ogaba gwalulaba lele lhe. Abittu ilha'a lhe'e luesile. ¹¹ Xpeya le aní xa betsi to kia, kumu ka benne se'e lhe'e lisi Cloé-ni chi utixxi'akanie neti deki lebi'i se'e tilhabale. ¹² Ráke deki lebi'i nu gwea gweaba rale. Ttu chupale rale deki lebi'i taale neti, attu chupale nna redenále deki lebi'i taale Apolos-ni nna attu chupale nna redenále deki lebi'i taale Pedro-ni nna adíle nna redenále deki lebi'i taale Cristuha. ¹³ Ttu nu innaba tisiaa le, ¿si la'aba lhe'e Cristuha? Lhe, ¿si netila nuha utáya lo ya kurusi utixaa ge ka tulha gele-na ak? O, ¿si láya bedettikana tti begadikana le indaha? ¡Ko'o, labí! ¹⁴ Ixkixaru rugwea Tata Do Yebáha, kumu ni ttúle labí begadia le inda, sunruba Gayo-ni lhe Crispo-ni lhe begadia inda. ¹⁵ De nuha nna ni ttúle labí aka gele innále deki láya ugwetti tti udile indaha. ¹⁶ Ai, rexxagaba lasia deki begadigabaa inda ka benne se'e lhe'e lisi Estéfanas-ni. Iki de ka benneha nna lanúru nu radú lasia begadia inda. ¹⁷ Kumu Cristuha laa udhelhaga benneha neti kini ugadia ka benne inda; udhelhalee neti kini kixxi'aya ka tisa geeha. Aná nna labí rinnea tisa elha, luesi nu rinne ttu nu yuu. Aníha runia kini abittu kuaya lidhaka nu gwate Cristuha lo ya kurusiha.

Cristuha rule'ebie nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha lhe rule'ebie elha yuu geeha lhe

¹⁸ Ka nu chi diakana ata tse'e lookana, ka nuná tti ratu deki Cristuha uttie lo ya kurusiha, rálakana deki tisa ge nu raka ikibani nuni rinnetu. Ttaka lenri'i ka benne rodilaa Tata Do Yebáha, lenri'i ka tisa rigixxi'iatu-ni, ka benne-ni rule'eke nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha. ¹⁹ Kumu lo ka yetsi ata dia ka tisa geeha, ree:

Neti utse'e loobaa elha yuu ge ka nu yuu xxatta-na,
 lhe ku'uba ni'aya elha rieni ge ka nu raka gekinna lhe.

²⁰ Ganna aníha aka, ¿gála eya'an ka nu yuu xxattana ganna? Lhe, ¿gála eya'an ka nu tee elha rieni gekinna ganna? Lhe anágaba, ¿gála eya'an ka nu rotsi'inu lekani tti rinnekana ge nu yúkana ge yiesi lo yu-ni ganna? ¿Laaba ganna Tata Do Yebáha chiba beyonie elha yuu ge ka nu se'e yiesi lo yu-ni attiba ttu nu raka ikini?

²¹ Gwalí galá, kumu Tata Do Yebáha anke benne yuu nna labí begwelhe kini uinbia ka benne se'e yiesi lo yu-nie len elha yuu gekeha, sinuki bedála lebie bodilábie ka benne ria leke ge ka tisa rigixxi'atu-ni, delába ka tisa ka nu rákana deki anakana ge ka nu raka ikikani. ²² Kumu ka nu Israel-ni milagrula raka lekani ilákinna nna ka nu abittu anakana nu Israel nna rakala lekani iyienkinna ka tisa ka nu chekana elha yuu, ²³ ttaka ri'itu, ge Cristu benne utábie lo ya kurusiha-ba rigixxi'atu. Nu rigixxi'atu-ni rutsetsinna ka nu Israel-ni nna ka nu abittu anakana ka nu Israel nna rákana deki ge nu raka ikibani anka nu rigixxi'atu-ni. ²⁴ Ttaka ka

benne chi uxi Tata Do Yebáha kini ria leke gebie, sila ankake nu Israel o abittu, len ka benne-ni Cristu benne rigixxi'atu geeha, labie rule'ebie nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha lhe rule'ebie elha yuu ge benneha lhe. ²⁵ Kumu nu ben Tata Do Yebáha nu rákana deki ankana ge nu raka ikini, nuha ankarulana ge nu yuu attichula nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe anágaba nu rákana deki labí ra tsitsi le Tata Do Yebáha, nuha-la ra tsitsiru leni attichula nu tsitsi ra le ka benne se'e yiesi lo yu-ni.

²⁶ Gwalodhú lele xa betsi to, gasina ankale tti uxi Tata Do Yebáha le lo neda geeha. La'ania ttu chuparubale ra ka benne deki ankale nu yuu lhe anágaba labí ixele chi ankale nu ra xxeni leni lhe lanú tte ixele chi ankale nu loni la'ania. ²⁷ Ttaka Tata Do Yebáha bekwelee ka nu ra adí ka benne deki rakaba ikikani kini aníha nna ugwebie elhittu ka nu yuu-na lhe anágaba nna bekwelee ka nu abittu ra tsitsi lekani kini ugwebie elhittu ka nu ra tsitsi lekinna. ²⁸ Tata Do Yebáha, ka nu abíla ru'u le ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe ka nu rigu'ula ni'ake lhe, delába ka nu lanú nu ankakana, ka nuha-la bekwebie kini borexxa gaabie le ka nu ra xxeni lekinna. ²⁹ Aníha kini anuttu nu inná xxeni leni arlo Tata Do Yebáha. ³⁰ Lagabe benie kini lebi'i ibabale len Jesucristuha lhe anágaba bixúnie benneha ki betebie elha yuu geeha lenri'i lhe benie kini Jesucristuha kuabie yua kwe'eri'i ge nu ruinri'i lhe anágaba ulesie ri'i kini akari'i gebie lhe bodilábie ri'i lo ka tulha geri'i lhe. ³¹ Aníha benie kini raxxína nu ra lo ka yetsi geeha ata dia ra: “Ganna ttu benne raka lebie inná xxeni lebie,

benneha uinlee kini inná xxeni le Tata Xisiha.”

2

¹ Xa betsi to, tti bitaa ata se'ele-na, tti utixxi'ania le ge nu ruin Tata Do Yebáha, laa bisiagaa rinnea ka tisa elha o rinnea ka tisa ge nu yuu xxatta. ² ¡Ko'o! Neti tti udoa len lebi'iha, benbaa deki labí yua ge attu bixa nu subi, sinuki sunruba ge Jesucristuha yua nna utixxi'aya deki benneha utábie lo ya kurusi. ³ Tti bisiaya len lebi'iha, itú rasibati lhe itú rixidibaa la'ania, labí tsitsi re lasia. ⁴ Tti unnea utixxi'ania le ge Jesucristuha, labí unnea tisa ge nu yuu kini lebi'i nna ugía lele kia, sinuki Espíritu ge Tata Do Yebáha-ba uka lenie neti ki bele'enia le nu tsitsi ra leeha. ⁵ Aníha benia kini lebi'i nnanna chi ruxxen lele ge Cristuha de bilenle nu tsitsi ra le Tata Do Yebáha, labí ruxxen lele gebie de biyieninle nu rinne ka nu yuu-na.

Espírituha rule'enie ri'i nu teni Tata Do Yebáha gatsi

⁶ Gwalí galá, ri'itu rigixxi'entu ka benne chi se'e tsitsike lo neda ge Tata Do Yebáha ka tisa ka nu chekana elha yuu, ttaka labí nu anka elha yuu ge yiesi lo yu-ni nuní rigixxi'atu, nigaba labí nu anka elha yuu ge ka nu rinnabia se'e nnanna, kumu ka nu rinnabia-na tse'e loobakana. ⁷ Ri'itu rigixxi'abatu nu anka elha yuu ge Tata Do Yebáha, delába nu tenie gatsiha nu labí yu ka benne, nu chila bedha'ane attili lani kwe yiesi lo yu-niha kini ixúna lenri'i, kini anáchu nna saría tsena ri'i. ⁸ Iyá nuní labí ute dani ka nu rinnabia se'e yiesi lo yu-ni, kumu gannala ttixka

ute dákinna, la'ania nna abittula betákana Cristu benne ra xxeni leeha lo ya kurusiha ganna ttixka.

⁹ Ttaka attiba ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha ata dia ra:

Ka benne rakakanie ge Tata Do Yebáha chiba ga'anie ugwebie ke

ttu nu labí chi bilákanie

lhe nigaba labí chi biyienkanie geni

lhe nigaba labí chi belaba leke deki dhike na lhe.

¹⁰ Ttaka Tata Do Yebáha bixúnie Espíritu geeha kini utixxi'anie ri'i iyá nuní, kumu Espíritu

geeha iyába rutte da benneha, axtaba nu rulaba lhi'u le Tata Do Yebáha rutte dabie. ¹¹ Kumu

ttibanka nuxa ttu benne lanú nu yuna nu rulaba lhi'u le benneha, sunruba espíritu geeha gwa yue

nu rulaba lebie. Anágaba Tata Do Yebáha, lanú attu benne yue bixa rulaba le benneha, sunruba

Espíritu geeha gwa yubie nu rulaba le benneha. ¹² Ri'i laa nu anka elha rieni ge ka benne se'e yiesi

lo yu-niga uxíri'i. Ri'i uxílari'i Espíritu nu bete Tata Do Yebáha kini ute denri'i nu tse bedá lebie

betebie geri'i. ¹³ Ri'itu nuníba rigixxi'atu, labí rinnetu len tisa nu yu'uba ikitu. Ri'itu rinnebatu

nu rule'eba Espírituha, rigixxi'abatu gebie len ka benne chi doe lhe'e lastoke. ¹⁴ Ttu nu abíba

chi do Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe'e lastoni, labí rite den nuha nu rule'e Espírituha, kumu

nuha rakalinna deki nu rule'e Espírituha, ge nu raka ikibani anka nuha. Labí aka ge nuha

tte denna nu rule'e Espírituha, kumu sunruba Espírituha unie kini utte dana. ¹⁵ Ttaka benne

chi do Espírituha lhe'e lastobie, ge iyába rite den benneha, ttaka lee nna lanú nu rite denna ge

nu rulaba lebie, ¹⁶ kumu attiba ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha: “Lanú nu rite denna bixa rulaba le Tata Xisiha, nigaba lanú nu aka geni ule'enna benneha.” Ttaka ri'i gwa rite dábinri'i nuní kumu rulaba leri'i ttiba rulaba le Cristuha.

3

Apolos-ni lhe Pablu-ni lhe ankake benne rixúke lo sina ge Cristuha

¹ Betsi to, neti tti udoa len lebi'iha labí uka kixxi'ania le attiba rigixxi'ania ka benne chi rudoruke tisa ge Espíritu ge Tata Do Yebáha. Bele'ebania le attiba rule'enia ka nu labí chi rudokana tisa ge Espírituha, sinuki sa ru-inbakana nu yu'uba íkikani, ruinbakana atti galába runi ka nu si bedaxxukana tisa ge Cristuha. ² Utixxi'abania le ka tisa ka nu dika utte dáxxile. Tti benia aníha ttisidiba xisiba nuha begi'aya le, labí nu ro iria nuha begoale, kumu la'ania lebi'i labí chi dhaale tte denle nu rigixxi'aya la'ania. Axtaba nnanna labí ridaale tte denle nuha, ³ kumu lebi'i nu yu'uba ikile sa ruinle. Sa rutía diiba le luesile lhe sa ru'ubale gwelisa luesile lhe. Tti ruinle aní, ¿laaba ganna nu yu'uba ikile nuha sa ruinle, ruinbale attiba ruin ka benne se'e yiesi lo yu-ni? ⁴ Kumu tti rale: “Neti dua len Pablu-ni”, adíle nna redenále: “Neti dua len Apolos-ni”, tti rale aní, ¿laaba ganna ruinbale attiba runi adí ka benne se'e yiesi lo yu-ni?

⁵ Nianna, ¿núla nuha anka Apolos-ni lhe núla nuha anka Pablu-ni ganna? Ri'itu ankabatu benne rixútu lo sina ge Cristuha xa. Bixúnie

ri'itu kini uxitu le kini ugía lele gebie nna kua ttu ttutu ruinbatu sina nu betebe lentu ki uintu. ⁶ Neti Pablo, neti sisi'a tte utixxi'ania le ka tisa geeha, benia attiba runi ttu nu rada xua. Apolos-ni nna bele'e chiettirunie le, benie attiba runi ttu nu regilana nu chi údaha. Ttaka Tata Do Yebáha-ba runie kini riyelha nu chi údatuha. ⁷ Laxkala nigaba benne radaha lhe nigaba benne regilaha lhe labí daka ka benneha, sinuki Tata Do Yebaa benne runie ki riyelha nu chi údatuha, benneha nuha daka. ⁸ Benne radaha lhe benne regilaha lhe turo'oba daka ka benneha. Laa kiga de nuha nna Tata Do Yebáha ugwebe ke nu ralhake dhike kua sina benbake. ⁹ Neti Pablo lhe Apolos lhe, ri'itu ankatu benne rixútu lo sina ge Tata Do Yebáha. Lebi'i nna ankale ttiba ttu yu gebie kini ribenie sina loni lhe ankabale ttiba ttu yo'o gebie nu diabie rudobie.

¹⁰ Tata Do Yebáha bedá lebie betebie len neti kini kixxi'aya ka tisa geeha. Neti ankaa attiba ttu benne raka gebie runie ka yo'o. Neti ulekia xilatti yo'oha, attu benne subi nna diabie rilhidhe ka de'e ge yo'oha nna kua ttu ttu ka benne rukuake yo'oha teeki ulannike ganna gwa diake rukua tseke nuha. ¹¹ Kumu lanú nu aka geni kwekina xilatti attu yo'o nu abittu taxxína na len nu chi reha, delába Jesucristuha nuha anke xilatti yo'oha. ¹² Iki xilatti yo'oha gwakaba ge ka benne ukuake oru lhe plata lhe íyya ragalha lhe o si ukuake breta lhe ixxi lhe ixi yetti lhe. ¹³ Ttaka ganna chi bisia sá aka elhuxtisi ge ka benne, la'ania nna ule'e ttixa anka sina ben ttu ttu ka benne bekuake yo'oha, kumu teeki tte nu

benkeha lo giha nna giha-liba unna liina ganna guchía nu benkeha. ¹⁴ Ganna si nu benkeha gwa bechíabana atti uxuana lo giha, la'anialigaba nna gwadíba ka benneha nu tse ralhake dhike. ¹⁵ Ttaka ganna sina benkeha itebana tti xxuana lo giha, la'ania nna unnittibake elha tse ralhake dhikeha, lake nna gwalábake, tiski ttiba ttu nu uxunni lo gi, aníha-ba sateke.

¹⁶ ¿Si lagwa gwa yule deki lebi'i nuná ankale yotu ge Tata Do Yebáha, Espíritu geeha nna doe lhe'e lastole? ¹⁷ Ganna ttu benne utse'e looe yotu ge Tata Do Yebáha, Tata Do Yebáha nna utse'e loogabe benne uni aníha, kumu yotu geeha anke le'a nna lebi'i nuná ankale yotu geeha.

¹⁸ Abittu uin lele innále: “Ri'itu ankatu nu yuu”, delába nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, delo nna abígaba raka gele. Lebi'i gwaluinla ge nu abittu yuu kini arlo Tata Do Yebáha isinle akale gwalíga nu yuu. ¹⁹ Kumu nu anka elha yuu ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, nu abí ixúba anka nuná len Tata Do Yebáha. Kumu lo ka yetsi geeha dia ra: “Ka nu yuu-na la lo elha si'inu gekinnaba rukinni Tata Do Yebáha kana.” ²⁰ Lhe rágaba lo ka yetsi geeha: “Tata Xisiha gwa yube deki nu rulaba le ka nu yuu-na, labí ixú nuná.” ²¹ Laxkala lebi'i ni ttúle abittu uinle deki ra xxeni lele de babale len ttu benne; kumu iyába nu raka lhe iyába nu se'e yiesi lo yu-ni gebale anka ka nuní: ²² sila neti Pablo lhe sila Apolos-ni lhe sila Pedro-ni lhe sila yiesi lo yu-ni lhe o sila elha nabani geri'i lhe sila elhuttiha lhe sila nu se'eri'i nnanna lhe sila nu si daa lhe, iyába nuní ankana gele. ²³ Lebi'i nna ankale ge Cristuha,

Cristuha nna anke ge Tata Do Yebáha.

4

Pabluha rabie: "Ri'itu ankatu benne rixútu lo sina ge Cristuha"

¹ Laxkala iyále teeki gapale ri'itu kwenta deki ankatu benne rixútu lo sina ge Cristuha lhe ankatu benne chi ga'anatu ki ule'etu ka tisa ka nu teni Tata Do Yebáha gatsi ttuha. ² Aná nna ri'itu ka benne rule'etu ka tisa ge Tata Do Yebáha teeki akatu ka nu rudotu tisa. ³ Neti labí retabiti ganna innele kia bixa runia, nigaba retabiti ganna ttu nu runi elhuxtisi innena kia bixa runia, nigaba neti labí inne kia ge nu runia. ⁴ Kumu neti yu xeabaa labí bixa nu satsa runia, ttaka laa kiga de nuha nna innía deki tseba runia. Tata Xisiha-ba innábíe ganna si ruin tsea o abittu. ⁵ Laxkala abittu iyubaxxinle innele. Axtaliba ganna chi esia Jesús benne anke Xxanari'iha yiesi lo yu-ni, la'anialisa nna unie kini ilá nu raka gatsiha lhe kixxi'e nu rulaba le ka benne lhe. La'aniagaba nuha kua ttu ttu ka benne kwea tse Tata Do Yebáha ke ge nu tse benke.

⁶ Betsi to, rigixxi'ania le ge nu runia-ni lhe ge nu runi Apolos-ni lhe kini ixúna len lebi'i. Aníha ki tte denle nu ra ttu tisa nu rinne ka benne, delába tisa nu ra: "Gwaluinba nu raba lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, abittu ttebiale." Aníha kini abittu uinle ttaba de babale ttu benne nna ilhida gaale attu benneha. ⁷ Kumu lebi'i, ¿núla chi rana le deki dakarulale attichula adí ka benne? ¿Si tee ttu nu abittu chi bete Tata Do Yebáha gele? Ganna chiba betebie ttu bixa

gele, ¿beakala nna ruinle ttaba, sa ruinbale deki titúbale biselinle nu tee geleha?

⁸ ¡Karubárule, chiba uxíle iyá nu raka lele dhile! ¡Nnanna chiba ankale nu tee xxatta geni! ¡Attiba ttu nu rinnabia chi ra lele nnanna, labíru riyasinle getu! ¡Kwadila gwalíginle innabiale, kini anágaba ri'itu innabiagabatu len lebi'i!
⁹ Neti rakati ri'itu ka apóstol ge Jesucristuha tuttíruba lo xubana chi bese'e Tata Do Yebáha ri'itu. Attiba ttu nu chi biginnina lo ka uxtisi ki gattina, aníha-ba chi ankatu. Chiba beyakatu ttiba ttu gwegía ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe ge ka anjeliha lhe. ¹⁰ ¡Ri'itu rákana nu raka ikibani ankatu de danalhatu Cristuha, lebi'i nna de du lenle Cristuha nna yalháruba yule! ¡Ri'itu labí tsitsi re letu, lebi'i nna yalhá tsitsi re lele! ¡Ri'itu ankatu ka nu abittu ru'u le ka benne, lebi'i nna ankale ka nu ria xxatta le ka benne! ¹¹ Loora nnanna sa rattibatu ubina lhe ratú rebisiba letu lhe, itú tee xunuba latitu rekitu, lhe anágaba nna gwadú riyayatu, lhe naa lhe niiba rekitu de labí lisitu tee, ¹² lhe anágaba ratettibatu ribentu sina kini risela nu rotu. Tti rigezana ikitu, ri'itu nna latsiruba rulisatu kana; atti ridú nookana ri'itu, ri'itu nna gwa rutto ruchíabatu lokani; ¹³ atti rinne satsakana getu, ri'itu nna latsiruba rekabitu gekani. Ttiba ttu nu abí ixú ankatu yiesi lo yu-ni lhe ttiba ttu xixi nu chi rigu'una kana, aníha-ba ankatu axtaba nnanna.

¹⁴ Laa rinnegaa lo yetsi-ni aní ki ugwea le elhittu. ¡Ko'o! Sinuki rulisaa le aní ki otte dale ge nu ruinle. Rulisabaa le atti galába rulisaa ttu xi'inia rakati geni. ¹⁵ Kumu meskiba ganna

se'e ttu tsii mili ka nu rule'ekinna le ge Cristuha, ttaka xxudile nna lanú ixé se'e, kumu ttúruba neti ankaa xxudile de utixxi'ania le ka tisa tse kini bisinle ukale ge Jesucristuha. ¹⁶De nuha nna rinnaba ditia len lebi'i ki uinle atti tte runia-ni.

¹⁷Delo ni'a ge nuní nna udhelhaa Timoteo-na ata se'ele-na. Lana ankana attiba ttu xi'inia rakati geni lhe ankana ttu benne rudo tsitsina tisa ge Tata Xisiha lhe. Lana nuná odhúna lele gasina anka elha ruin kia de dua lo neda ge Cristuha. Ruinbaa atti tteba chi rule'enia iyá ka benne chi ria leke ge Cristuha se'eke lhe'e iyába ka yiesi ata rekia rigixxi'aya. ¹⁸Lebi'i se'e ttu chupale ruinle deki ra xxeni lele kumu de rakinle labíru itaa etelannia le. ¹⁹Ttaka gwadá tteгаа etelannia le ganna Tata Xisiha aka lebie. Labí itaa suna gwelanni ttixa rinne ka nu ruinkana deki ra xxeni lekinna, sinuki itaa ki ulannia bixa nu xxeni raka gekani ruinkana. ²⁰Kumu ka benne chi rinnabia Tata Do Yebáha ke labí sun tteruba inneke ge bixa raka geke ruinke, sinuki len elha ruin geke ule'e looke nu raka geke ruinke. ²¹Nianna, ¿gasina raka lele isiaya ata se'ele-na? ¿Si itaa len ya diti ak? O, ¿si isiaya ulisaa le latsitoru len elha si'i lasi ak?

5

Gwalikwea nubiyú ben satsa-na lagwi gele

¹Lebi'i chi daa tisa gele rákana deki nuxa ttúle nuná bedo lenle nuila nu berupa ge xxudile-na. Luesi nu satsa raka lagwi gele-na, nila ka nu abittu chi ria lekani ge Tata Do Yebáha, nila ka nuha a ruinkana aná. ²¿Lebi'i nna bittuba

retabinle ge nu ruinle-na, xxeniba sa ra lele! Gwarrana du satsa lele lhe releninle ge nubiyú ben aná lhe gwarrana bebeale nuná lagwi gele lhe. ³⁻⁴ Neti meskiba labí dua ata se'ele-na, ttaka ttisidiba gwa dubaa len lebi'i kumu satíaba rexxa lasia le. Laxkala ttisidiba netiba nuha dua naa. De nuha nna Jesús benne anke Xxanari'iha rutebie lo neda kia ki ria: "Nu beni aná ralhaba nuná dhina elha disa." Laxkala lebi'i atti etupale innele ge nu ben aná, neti gwa dúgaba espíritu kia-ni len lebi'i la'ania, lhe anágaba Jesús benne ra xxeni leha gwa dúgabe len lebi'i la'ania. ⁵ Atti etupaleha utele nubiyú ben satsa-na lasi ná nu xxegwiha, kini tse'e loo bela latini. Aníha kini ganna chi bisia sá esia Jesús benne anke Xxanari'iha, la'ania nna gwalaa espíritu geniha.

⁶ Laxkala labí tse nuná ruinle deki ra xxeni lele. Lebi'i chiba yule deki kua dii nu ria lhe'e yiediha, ttuxka'aru nuha ria lhe'e nuha nna chi rilhidhana lhe'e itú yiediha. ⁷ Laxkala gwaluni attiba ruin ka nu Israel-ni, ka nuha rigu'una kana ka kua dii yaxxu tee lhe'e lisikaniha atti lanila isia laní Pascua. Anágaba lebi'i gwalikwea nu ben satsa-na lagwi gele kini eyakale benne kubi arlo Tata Do Yebáha, kumu lebi'i anába kubi chi benie le attili ugía lele geeha. Kumu Cristu benne anke neru ge laní Pascuaha, chiba bettikana benneha kini utixe geri'i. ⁸ Laxkala ri'i uinri'i laní, ttaka bittu udelhari'i kua dii iki yettaxtila uinri'i la'ania, delába abitturu itisin luesiri'i lhe abitturu uinri'i nu satsa lhe, sinuki uinlari'i laní len yettaxtila nu abittu kua dii dia ikini, delába itú iki itú leri'i uinri'i nu anka gwalí.

⁹ Lo yetsi udhelhaa len lebi'i ttuha, lo nuha

utixxi'ania le ria: “Abitturu utsále ka nu risákana nu subi subi.” ¹⁰ Lo yetsiha laa rigaa deki abitturu utsále ka nu abittu ria lekani Cristuha nna risákana nu subi subi lhe raka lekani gatta xxatta gekani lhe ruinkana ubana lhe ria lekani ge ka nu labí gwalíga ankakana diosi lhe. Kumu gannala ttixka xpeya le abittu utsále ka nu abittu ria lekani Cristuha, la'ania nna teeki iriale yiesi lo yu-ni kini abitturu utsále kana. ¹¹ ¡Ko'o! Sinuki xpeya le lo yetsiha abitturu utsále ka nu rákana: “Ri'itu chi ria letu Cristuha”, ttaka nna sa risábakana nu subi subi, o sa rakaba lekani gatta xxatta gekani, lhe sa riaba lekani ge ka nu labí gwalí ankakana diosi, lhe sa ankabakana ka nu rinne satsa ge ka benne lhe sa ankabakana ka nu dusi lhe sa ruinbakana ubana lhe. Ka nu ruin aní, abitturu utsále kana, ni yetta a goru lenle kana.

¹²⁻¹³ Kumu neti labí elha ralhaa unia elhuxtisi ge ka nu abittu chi ria lekani Cristuha. Tata Do Yebáha-ba ralhe unie elhuxtisi ge ka nuná. ¿Laaba ganna ka nu chi ria lekani Cristuha, ka nunonna ralhale uinle elhuxtisi gekani? Laxkala gwalikwea nu ben satsa-na lagwi gele.

6

Abittu taga'a luesile lo ka uxtisi ka nu abittu chi ria lekani Cristuha

¹ Ganna nuxa ttúle ritilha lenle attu betsi to geri'i, ¿si gwa retobinle nna arlo ka uxtisi ka nu abittu ria lekani Cristuha-la, raga'a luesile nna labí riale arlo ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha? ² ¿Si lagwa gwa yule deki ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha, ka benneha-la

nuha uinke elhuxtisi ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni? Laxkala lebi'i ka nu chi ankale ge Tata Do Yebáha, ki ganna lebi'i uinle elhuxtisi ge ka benne se'e yiesi lo yu-ni, ¿si ge ttu nuxka'a tte nna a dhaale uinle elhuxtisi geni? ³ Lebi'i gwa yúbale ri'i iyála ka anjeli ge Tata Do Yebáha uinri'i elhuxtisi geke, si nu rateri'i yiesi lo yu-ni chiga a dhaari'i uinri'i elhuxtisi geni. ⁴ Laxkala ganna ttixka lebi'i rithale ge ttu bixa ratele yiesi lo yu-ni, ¿beaka lo ka nu abittu selakana len ka benne chi ria leke Cristuha, beaka lo ka nuha-la diale raga'a luesile ki ruinkana elhuxtisi gele? ⁵ Ria aní kini ettu lole. Katte, ¿si anúga ttu benne sela len lebi'i, ttu benne raparue elha rieni ki unie elhuxtisi ge ka betsi to geri'i? ⁶ Ttaka lebi'i, tti ritha lenle attu betsi to geri'i, raga'a tteba luesile lo ka uxtisi. Gwea nna rutse'e loona lo ka nu abittu ria lekani Cristuha-la nuná raga'a luesile.

⁷ Kumu tti ru'ule ritha len luesile, bala'anaba nuná chi riguale. ¿Beaka a rutto ruchíabale ge nu rudhaka luesile lhe a ridí xenbale tti riguakana nu anka gele? ⁸ Ttaka rutse'e loona, lebi'ila nuná rudhaka satsale ka benne lhe riguale nu tee geke lhe. Gwea nna ka nu raka betsi to geri'i-nala nuná rudhakale aná.

⁹ ¿Si lagwa gwa yule deki ka nu ruin nu abittu dika ixú, ka nuná labí ralhakana dhíkana nu tse dhi ka benne chi rinnabia Tata Do Yebáha ke? Abittu akinle deki ka nu risákana nu subi subi lhe ka nu ria lekani ge ka nu abittu gwalíga anakana diosi, lhe ka nu rido lenkana ka nu abittu anka latselakani,

anágaba ka nu ankakana xanna,
 10 lhe ka nu ruinkana ubana lhe,
 anágaba ka nu raka lekani gatta xxatta gekani
 lhe ka nu dusi lhe,
 anágaba ka nu rinne satsakana ge ka benne,
 lhe ka nu resi'inukana riguakana ttu bixa ge ka
 benne lhe,
 abittu akinle deki ka nuná gwadíkana nu tse
 rute Tata Do Yebáha ge ka benne chi rinnabie
 ke. 11 Lebi'i anágaba satsa ben ttu chupale itú
 ttuha, ttaka nnanna chi bochari Tata Do Yebáha
 le ge ka tulha benle la'ania lhe chi ulesie le ki
 akale gebie lhe anágaba chigaba utuabie kwe'ele
 yua ge ka tulha ruinle. Tata Do Yebaa geri'iha
 benie iyá nuní de nu ben Jesucristu benne anke
 Xxanari'iha lhe de nu ben Espíritu geeha lhe.

*Lebi'i nuná ankale ttiba yotu ata do Espíritu
 ge Tata Do Yebáha*

12 Lebi'i rale: “Iyába gwakaba getu uintu”,
 ttaka neti ria le labí iyá nu uinleha akana nu dika
 ixú. Gwalí galá, kumu ttiba neti iyába gwakaba
 kia unia, ttaka labí dhielhaa nu uniaha-la innabi-
 ana neti. 13 Ttibanka elho rori'i, elho-na ankaba
 nuná ge tu'eri'i; anágaba tu'eri'i-ni ankagabana
 ge elho rori'i. Ttaka Tata Do Yebáha ixpaba ka
 nuní utse'e loobie. Anágaba bela latiri'i-ni, labí
 ixuinri'i nuní kini isári'i nu subi subi. Nuní
 ixúlana ge Tata Xisiha, nna labie ake Xxanani.
 14 Attiba ben Tata Do Yebáha belhidha ben-
 bie Jesús benne anke Xxanari'iha lo elhuttiha,
 aníha-gaba unie len ri'i, ixúgabanie nu tsitsi ra
 leeha ki elhidha benbie ri'i lo elhuttiha.

¹⁵ Lebi'i gwa yu xeabale, bela latile-na ankana attisidiba bela lati Cristuha. Ttibanka neti, ¿si ixúbati nu anka bela lati Cristuha kini eyonia na lati ttu nuila rutto'o latini? ¡Ko'o, labí! ¹⁶ Lebi'i gwa yu xeabale, ttu nubiyú risána ttu nuila rutto'o latini, ttúba benne reyakana len nuilaha, kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Ttúba benne reyaka ixpakana.” ¹⁷ Ttaka benne chi babe len Tata Xisiha, espíritu geeha ttúba reyaka benneha len Tata Xisiha.

¹⁸ Gwaludhana nu satsa ruinle risále nu subi subi. Ttixka ttu benne runie attu bixa tulha, nu runieha labí reya'ana latie; ttaka ganna risábie nu subi subi, latieha nuha reya'ana nu satsa runieha. ¹⁹ ¿Si lagwa gwa yule deki lebi'i nuná ankale yotu ge Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe dobie lhe'e lastole lhe, delába Espíritu nu uxígabale bete Tata Do Yebáha? De nuha nna bela latile-na labíru anka nuná gele, ²⁰ kumu Tata Do Yebáha yaxi bedhake le tti uyo'obie leha. De nuha nna latsiru gwaluin len bela latile-na, kumu ganna uinle latsiru, Tata Do Yebáha nuha ruinle kini ra xxeni lebie.

7

Pabluha rigixxi'abie gasina uin ka benne utsá náke lhe gasina uin ka benne abittu utsá náke lhe

¹ Nnanna ekabia ge nu rinnaba tisale neti lo yetsi udhelhaleha. Neti ria, tseba anka ganna ttixka ttu nubiyú abittuba utsá náni. ² Ttaka de nnelaba risári'i nu subi subi, de nuha nna tserula kua ttu ttu ka nubiyú-na dho len nuila gekani lhe kua ttu ttu ka nuila-na dho len nubiyú gekani lhe.

³ Nubiyúha teeki uin nuha nu daa loni uinna len nuila geniha, anágaba nuilaha teeki uin nuha nu daa loni uinna len nubiyú geniha. ⁴ Nuilaha labíru suna geni anka latiniha, chigaba anka nuha ge nubiyú geniha. Anágaba nubiyúha labíru suna geni anka latiniha, chigaba anka nuha ge nuila geniha. ⁵ Bittu a dhielha ge luesi ttu ttule. Sunruba ganna ttixka ixpa daka lole okinni ikile udú siile nu labinle ruinle, aná nna ttu sattiba sadána a tsu'uru kwe'e luesile. Aníha uinle ki udo lele ilhapile tisa len Tata Do Yebáha. Iki de nuha nna gwaleyo'o kwe'e luesile attu libe kini ni kina de abittu dhaale uchíale, la'ania nna dhi yie nu xxegwiha le nna uinle nu satsa len attu nu subi. ⁶ Nu rinnea-ni nu anka kibaa nuní. Laa rigaa deki aní teeki uinle. ⁷ Neti aní rakati neti, iyába ka benne ttu ttubake eya'ana attiba neti ttúba doa. Ttaka kumu kua ttu tturi'i chi bete Tata Do Yebáha elha tse geri'i, adíri'i betebie elha tse geri'i eya'ana ttúbari'i, adíri'i nna betebie elha tse geri'i kini utsá nári'i.

⁸ Lebi'i ka nubiyú bidabi lhe lebi'i ka nuila bidabi lhe, rulisaa le, tserula anka ganna ttu ttubale eya'ana attiba neti. ⁹ Ttaka ganna abíba uchíale tse'e ttúle, gwalotsála nále kini abittu tse'ele uyúle elha disa.

¹⁰ Nna lebi'i ata se'e len luesile upeya le, lebi'i ka nuila abittu esilale len ka nubiyú gele-na. Labí neti rodha'anaa ki uinle aní, Tata Xisiha-ba rodha'ane ki uinle aní. ¹¹ Ganna esilale len ka nubiyú gele-na, abitturu otsá nále len attu nu subi; ganna abíba nna gwaleyoinla le luesile. Anágaba lebi'i nubiyú, abittu udhá ikile ka nuila

gele-na.

¹² Adíle nna nu anka kibaa nuní upeya le, labí nu anka ge Tata Xisiha: Ganna ttixka ttu benne biyú ria lebie Cristuha nna do lenie ttu nuila abittu chi ria leni, ttaka ganna nuila geeha gwa rokinniba ikini dhoru lenne, abittu udhá ikie nuha. ¹³ Anágaba ganna ttu benne nuila ria lebie Cristuha nna do lenie ttu nubiyú abittu chi ria leni, ttaka ganna nubiyú geeha gwa rokinniba ikini dhoru lenne, abittugaba udhá ikie nuha. ¹⁴ Kumu nubiyú abittu chi ria leniha chiba beyaka nuha nari xú arlo Tata Do Yebáha de chi ria le nuila geniha. Anágaba nuila abittu chi ria leniha, chigaba beyaka nuha nari xú arlo Tata Do Yebáha de chi ria le nubiyú geniha. Kumu ganna abíba chi beyakakana nari xú, la'ania nna ka xi'inkaniha attisidiba tsigaba anka ka nuha arlo Tata Do Yebáha, ttaka nnanna ka xi'inkaniha chiba biriesi ka nuha ki akakana ge Tata Do Yebáha. ¹⁵ Ttaka ganna ttu nu abittu chi ria leni ge Cristuha rakaba leni ela'ana len benne chi ria leeha, meski ela'a nuha lenie. Kumu ttixka raka aní, benne biyú o benne nuila chi ria leeha, labíru daa loke tse'eru len luesike, ela'alake kumu Tata Do Yebáha chi uxie ri'i kini tse'eri'i latsiru len adí ka benne. ¹⁶ Kumu lu xa nuila, ¿gasina yulu deki gwadaalu odilálu nubiyú gelu-na kini abittu tsia nnittina arlo Tata Do Yebáha ganna sa dhoruna lenlu? Lhe anágaba lu xa nubiyú, ¿gasina yulu deki gwadaalu odilálu nuila gelu-na ki abittu tsia nnittina arlo Tata Do Yebáha ganna sa dhoruna lenlu?

17 Gaxabasina uinle, ttaka kua ttu ttule gwaltse'eba attiba chi bodha'an Cristuha tse'ele lhe gwaltse'eba attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha le. Neti nuníba rodha'anaa uin iyá ka benne chi ria leke Cristuha. 18 Ganna si lu nubiyú, chi ruu lo bela latilu atti biyaxilu ki tsia lelu Cristuha, anába la ruu lo bela latilu. Abittu ukatsilu nu anka latilu nna ganna abittuba chi ruu lo bela latilu tti biyaxilu ki ugía lelu Cristuha, anágaba la ankalu. Abittu ichú lo bela latilu. 19 Kumu labí raka doelha si gwa ruu lo bela latilu o abittu. Nu rakarula doelha udolu tisa ge nu bodha'an Tata Do Yebáha uinlu. 20 Laxkala kua ttu ttule eya'anle attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha le lo neda geeha. 21 Ganna lu ankalu nu to'olu lo xxanalu tti biyaxilu ki ugía lelu ge Cristuha, abittu uchacha ikilu ge de to'olu lo sina. Ttaka ganna si gwa ruteba xxanaluha lo neda ki erialu lo nání, ben doelha beria lo nání. 22 Kumu ganna ttu benne to'e lo sina atti uxi Tata Xisiha bie ki ugía lebie, nnanna attisidiba chiba reki lhaa benneha kini rixúbie lo sina ge Tata Xisiha. Anágaba ganna ttu benne reki lhaabie atti biyaxie ki ugía lebie ge Tata Xisiha, nnanna benneha anke attiba ttu benne to'obie lo sina ge Cristuha ki unie nu inná benneha. 23 Lebi'i yaxi bedhake le tti uyo'obie leha. De nuha nna abittu dhielhale akale ttiba ttu nu to'o lo sina ge ka nu se'e yiesi lo yu-ni ki uinle nu innabakana. 24 Laxkala xa betsi to, kua ttu ttule attiba ankale tti uxi Tata Do Yebáha leha, anába la ankale. 25 Ge ka nuila ribani-na nna labí tisa bodha'an Tata Xisiha gasina uinkana. Neti innebaa nu anka kibaa. Kumu de chi gwatua le Tata Xisiha

neti, de nuha nna gwankaa nu dika tsia le ka benne ge nu innea-ni. ²⁶ Neti rakati de nu ratebari'i yiesi lo yu-ni, de nuha nna tserula anka ganna ttixka ka benne ttúbake eya'anna, abittuba utsá náke. ²⁷ Lu nubiyú, ganna chi do lenlu nuila, abittu uinlu esilalu len nuila geluha. Ganna si abittuba chi do lenlu nuila nna abittu kila nuila gelu. ²⁸ Ganna utsá nálu, labí tulha nuha uinlu. Ganna nuila ribaniha utsá nání, labí tulha nuha uin nuha. Deba nna ka nu rutsá nákinna elhaxchacha ikiba tee ge ka nuná yiesi lo yu-ni. Neti nna labí raka lasia satele aná.

²⁹ Nu rakala lasia upeya le xa betsi to, chiba dabigana nuní geri'i, labíru isá riyasa. De nuha nna gwaludorula lele Tata Do Yebáha.

Lebi'i ka nu se'e lenle nuila, gwaluni attisidiba lanú nuila gele tee

³⁰ nna ata se'ele gwexxua le, gwaluni attisidiba labí se'ele gwexxua le;

nna lebi'i ata se'ele redeakinle, gwaluni attisidiba labí redeakinle,

nna lebi'i ata yu'ule ugo'o, gwaluni attisidiba nu uyo'oleha labí anka nuha gele.

³¹ Anágaba lebi'i ata se'ele redí baale nu tee yiesi lo yu-ni, gwaluni attisidiba labí redí baale geni, kumu iyá nu rilenri'i yiesi lo yu-ni tse'e looba nuní.

³² Neti rakati abittu gapale elhaxchacha iki tee yiesi lo yu-ni. Kumu nubiyú nu do ttúbanaha, udorulana le nuha nu anka ge Tata Xisiha, delába udonaleni gasina uinna ki tsu'u lebie.

³³ Ttaka nu do len nuilaha, si rudolana le nuha ge nu raka yiesi lo yu-ni, delába si rudolana leni

gasina uinna ki tsu'u le nuila geniha nu ruinna. ³⁴ De nuha nna ixeba nu do ikini. Nuila nu anuttururu nubiyú do lennaha lhe nuila ribaniha lhe, ka nuha rudorulana lekani nu anka ge Tata Do Yebáha, delába latikani lhe espíritu gekani lhe ankakana nari xú arloe. Ttaka nu do len nubiyúha, si rudolana le nuha nu raka yiesi lo yu-ni, delába rudona leni gasina uinna ki tsu'u le nubiyú geniha nu ruinna. ³⁵ Ria aní, labí de rusunaa utsá nále. ¡Ko'o! Ruinlaa kini lebi'i saría tsena le lhe kini tse'ele uinle attiba ankaba geni, lhe itú iki itú lele udo lele Tata Xisiha.

³⁶ Ttaka ganna ttu benne biyú rudúne de chi diani xi'iniunneha ida nna rakanie deki daba loe utebie nuha ki utsá náni, ganna aníha rakanie, la'ania nna uinbe attiba rudhakaba lebie anka tse. Labí tulha nuha unie de utebie nuha len nubiyú. ³⁷ Ttaka ganna attu benne chiba belaba tse lebie deki labí raka doelha utebie xi'iniunneha len nubiyú, uinbe nu rudhakaba lebie anka tse. Benne uin aní tseba nuha unie ganna abittuba utebie nuilaha len nubiyú. ³⁸ Laxkala ganna ttu benne utebie xi'iniunneha len nubiyú, tseba nuha uin benneha nna benne abittu utebie xi'iniunneha len nubiyú, tserula nuha uin benneha.

³⁹ Nuila chi betsá nániha, laka sa do ben nubiyú geniha, xigabana len nuha. Gannaliba chi utti nubiyúha, la'anialiba nna gwakaba ge nuilaha otsá náni len nuxaba raka leni, ladiba ganna nubiyú edínaha gwankana nu ria leni Tata Xisiha. ⁴⁰ Ttaka neti rakati tserula dhona ganna eya'an ttúna. Ria aní, kumu neti rakati gwa dogaba Espíritu ge Tata Do Yebáha lhe'e

lastoa, de nuha nna ria aní.

8

Pabluha rigixxi'abie ge bela nu rute ka benne úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi

¹ Nnanna innea ge nu unnaba tisale neti rale: “¿Si gwaka gori'i bela ge ka nimala rutti ka benne ki ruteke úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi?” Gwalí galá iyábari'i chi yuri'i deki ka nuná labí gwalí ankakana diosi, ttaka nu chi yuri'i-na ruinba nuná ki ruinri'i ttaba. Ttaka ganna gwa rakabin ge luesiri'i, nuná runi kini ruse'e tsitsi luesiri'i. ² Kumu ganna ttu benne rakanie deki gwa yube ttu latti to, benne rakanie aníha labí chi yuga benneha attiga ankaga geni. ³ Ttaka benne gwa rakanie ge Tata Do Yebáha, Tata Do Yebáha chiba ankabianie benneha.

⁴ Nnanna kixxi'aya ganna gwaka gori'i bela ge ka nimala rutti ka benne, ki ruteke úna lo bekú ge ka nu labí gwalí ankakana diosi. Ri'i chiba yuri'i deki ka nu labí gwalí ankakana diosi, ka nuná lanú nuxa anka ka nuná yiesi lo yu-ni, kumu lanú attu diosi do, sunruba ttú benne do anke gwalíga Diosi. ⁵ Meskiba ganna se'e ka nu tee lákani diosi, si yebáha o si yiesi lo yu-ni, kumu gwalí galá ixeba ka nu tee lákani diosi se'e lhe ixeba ka nu ra ka benne deki ankakana xxanake lhe. ⁶ Ttaka lenri'i, sunruba ttu Diosi do, delába Xxudiri'i do yebáha. Benneha benie iyá tte nu se'e lhe ge benneha-gaba se'eri'i kini ixúri'i. Anágaba nna ttúrugaba benne anke Xxanari'i do, delába Jesucristuha. De benneha

nna uka iyá tte nu se'e lhe de benneha-gaba nna anka benri'i lhe.

⁷ Ttaka labí iyá ka benne chi ria leke ge Cristuha yuke nuní. Kumu adíke sa labibakanie roke bela ge ka nimala rute ka benne úna lo bekú ge ka nu labí gwalíga ankakana diosi, nna tti roke belaha nna sa rakabakanie deki gwalíba reyaka belaha ge ka nu labí gwalí ankakana diosiha. Ttaka kumu de labí chi se'e tsitsike lo neda ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti roke belaha nna rudú leni ttebana leke kumu rakakanie deki chiba bitsigake arlo Tata Do Yebáha. ⁸ Ttaka laa de nu rogari'i ruinna kini akari'i benne tsu'u le Tata Do Yebáha. ¡Ko'o, labí! Kumu laa de nu rori'i-naga uinna ki akaruri'i benne tsu'u lebie, nigaba laa de abíga gori'i nna akari'i benne abittu tsu'u lebie. ⁹ Ttaka lebi'i ata chi se'e tsitsile lo neda ge Tata Do Yebáha, gwaluyú gele, bittu akinle deki de gwakaba gole iyá, de nuha nna ukinnile ka benne abittu chi se'e tsitsike lo neda geeha. ¹⁰ Kumu ganna nuxa ttúle chi yule deki gwakaba gori'i iyá nna ganna ttu benne ilánie le se'ele go yetta ro'o mexa lhe'e yotu ge ka nu labí gwalí ankakana diosi, ¿laaba ganna de labí chi re tsitsi le benne ilánie le siale goha, laaba ganna de nuha nna dhágaba lebie goe bela nu rutekana úna ge ka nu labí gwalí ankakana diosiha? ¹¹ Lebi'i de chi yule nna, delo ni'a gele nna initti betsi to geri'i benne abittu chi du tsitsie lo neda ge Tata Do Yebáha, delába benne chi utti Cristuha kwenta gebie. ¹² Arlo Cristuha nuha rinittile tti rudú chupale le ka betsi to geri'i ka benne abittu chi re tsitsi leke. ¹³ Laxkala neti, ganna de nu roa-ni ruinna ki rinitti ttu betsi to

geri'i, tserula ttu tsala abitturula goa bela kini abittu unnittia ttu betsi to geri'i.

9

Pabluha meskiba anke apóstol, ttaka labí bixa rinnabe ge sina runieha

¹ Neti, ¿laaba ganna gwa rapabaa lo neda ki unia nu rudhaka lasia anka tse? ¿Laaba ganna apóstol ge Jesús-ni ankaa lhe neti chi biláti Jesús benne anke Xxanari'iha? Lhe anágaba, ¿laaba lebi'i nuná ankale benne chi uxia ki tsia lele ge benne anke Xxanari'iha, delába benne runia sina gebie? ² Ganna len adí ka benne abittu ankaa apóstol, ttaka len lebi'i gwalíba ankaa apóstol, kumu de lebi'i chi babale len Jesús benne anke Xxanari'iha, de nuha nna rula'a deki gwalí ankaa benne chea ka tisa geeha.

³ Neti aníba rekabia ge ka nu rákana: “Nú yu ganna gwalí ankalu apóstol ge Jesús-ni.” ⁴ Ri'itu ka apóstol, ¿si abí gwa aka getu gotu lhe i'iyatu ge sina ruintu-ni? ⁵ Lhe, ¿si abí gwa lo neda getu tee kini ichetu ka nuila getu ata diabatu, attiba runi adí ka apóstol ge Jesús-ni lhe attiba runi ka betsieha lhe attigaba runi Cefas benne tegaba lábie Pedro? Ka nuila ge ka benne-ni ria leke Cristuha nna ata diabake richeke ka benne-ni. ⁶ ¿Si suna netiba lenia Bernabé-ni daa lotu uintu sina len ni'a nátu kini aka bentu? ⁷ Lebi'i gwa yúbale lanú ttu soldadu do, la belhiu gebani rutse'e loona ki riana utilha lhe lanú ttu benne do iki de ratebie reyade ka ya uva, delo nna abígaba goe nu xixxi ute ka nuha lhe anágaba lanú ttu benne do reki lo ka neru nna abígaba

edíbe xisi nu rute ka nuha. ⁸ ¿Si rakinle nu anka ge ka benne se'e yiesi lo yu-niba nuní rinnea tti ria aní? ¿Laaba anígaba ra lo bia bennabi bodha'an Tata Do Yebáha len Moisés-ni? ⁹ Kumu lo bia bennabiha dia ra: "Abittu ku'ulu yexxa ro'o bia rulea iki xuxtilaha." Tata Do Yebáha tti ree aní, laa suna ge ka bia rulea iki xuxtilaha-ga nuha ruchacha ikie. ¹⁰ ¿Laaba ganna gelari'i nuha ruchacha ikie? ¡Ge galári'i, de nuha nna rabie aníha lo bia bennabiha! Kumu nu ribenna lo yuha, ruxxenba le nuha edí baana ge sina bennaha lhe nu rigu'una ka biaha iki xuxtilaha ruxxengaba le nuha edí baana ge sina bennaha. ¹¹ Ri'itu chi údatu ka tisa ge Tata Do Yebáha lhe'e lastole. De bentu aní nna, ¿si yalhaba nuha ganna edí baatu ttu latti ge nu utele len ri'itu? ¹² Ki adí ka benne reki ugixxi'a ge Cristuha gwa rapana ke ridíke nu rutele, ri'itu gwa raparulana ri'itu kini dhitu nu utele.

Ttaka ri'itu labí chi unnabatu nu ralhatu dhitu. Ratettibatu rigila getu. Lo iyába gwa rutto ruchíabatu. Ruintu aná kini abittu rudheatu lo ka tisa ge Cristuha. ¹³ Lebi'i gwa yu xeabale: ka nu rixúkana lhe'e yotuha, ge ka úna risina lhe'e yotuha-ba ro ka nuha, nna ka nu rixúkana lo bekú ge yotuha, ge ka úna risina lo bekúha-gaba ro ka nuha. ¹⁴ Anágaba bodha'angaba Jesús benne anke Xxanari'iha ree deki ka benne reki ugixxi'a ka tisa geeha, ge sina ruinkeha-gaba goke. ¹⁵ Ttaka neti ni tsa labí chi bedí baaya ge nu ralhaa dhia. Nigaba labí akinle deki runia nuní lo yetsi-ni kini utele latti nu riyasati. Kumu tserula du lasia gattia abittu innabaa le, a laa kila innabaa le nna unnittia elha gwedeaka lasi kia

de kwentaba rigixxi'ania le ka tisa-ni.

¹⁶ Neti labí dika unia ttaba de rekia ugixxi'a ka tisa ge Cristuha, kumu neti daba loa kixxi'aya ka benne-ni. Karusi'iru neti ganna abíba tsekia kixxi'aya ke. ¹⁷ Kumu ganna neti redába lasia rekia ugixxi'a, la'ania nna gwadíbaa nu ralhaa dhia ge sina runiaha. Ttaka ganna de rido doelhabaa ki rekia ugixxi'a, la'ania nna labí runia nuha de redá lasia, sinuki sunruba runia nuha de aníha chi ga'anani Tata Do Yebáha deki unia. ¹⁸ Nianna, ¿nála lhiaxaa ganna? Delába kwentaba rekia ugixxi'a ka tisa ge Cristuha xa, abittuba innabaa nu ralhaa dhia de rekia rigixxi'aya.

¹⁹ Kumu neti meskiba ankaa benne reki lhaaya, labí xigaa lo ná ka benne, laa kiga de nuha nna reyakabaa attiba ttu benne xige lo sina ge iyába ka benne. Aníha runia kini ridaaya ralhia ixeeru ka benne lo neda ge Cristuha. ²⁰ Neti tti doa len ka nu Israel-ni, ruinbaa attiba labikinna ruinkana. Aníha runia kini ridaaya ralhia kana lo neda geeha. Len ka nu rudokana tisa ge nu ra lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni, ruinbaa attisidiba sa xigabaa lo bia bennabiha. Aníha kini ridaaya raxia kana, meskiba neti labíru xigaa lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni. ²¹ Tti doa len ka nu labí bia bennabi gekani tee, ruinbaa attisidiba labí bia bennabi kia tee. Aníha runia kini ridaaya raxia kana lo neda ge Cristuha. Meskiba neti gwa teeba bia bennabi ge Tata Do Yebáha kia, kumu xigabaa lo bia bennabi ge Cristuha ²² nna tti doa len ka nu labí chi se'e tsitsikana lo neda ge Tata Do Yebáha, reyakabaa

ttu benne yusi lenkana, aníha kini ridaaya ruse'e tsitsia kana. Reyakabaa attiba ruin iyába ka benne kini aníha nna dhaaya odiláya kwadiba ttu chupakana. ²³ Iyá nuní runia de ka tisa tse rigixxi'aya ge Cristuha, kini anágaba neti iselagabaa edí baaya nu ra ka tisa geeha.

²⁴ Lebi'i gwa yu xeabale, ka nu kwiti ruxunni-na, ixebakana riria ruxunnikana, ttaka ttúrubana gwa ridaana ridína ttu bixa. Anágaba lebi'i gwaludo lele gwaltsia lo neda ge Tata Do Yebáha kini dhile nu tse utebie. ²⁵ Iyába ka nu rudhetikana ge bixaba gwitta, tsitsiba rudhetini latikani, labí ruinkana ttu nu unnittina kana. Aníha ruinkana kini ridaakana ridíkana ttu bixa ttu nu labí ruchiana isá, ttaka ri'i ruinri'i doelha diari'i lo neda ge Tata Do Yebáha kini dhiri'i ttu nu uchiana ttu dia lii. ²⁶ Laxkala neti anába diaya ruxunnia, labí kwentaba ruxunnia nna abígaba yua gaxa isinaa. Anába diaya ritilhaa, labí runia attiba ttu nu rudhen lo be, ²⁷ sinuki rugwelaa elha disa latia-ni kini rudona tisa kia, kini ni kina netila, iki de chi ugwekia utixxi'ania ka benne ka tisa ge Tata Do Yebáha, delo nna abígaba iria tsea arlobie.

10

Pabluha rabie: Abittu uinle nu anka satsa kini ka satele luesi nu gwate ka benne Israel-ni ttuha

¹ Betsi to, neti raka lasia abittu ixulhinle ge nu gwate ka benne uka xuttori'iha tti beriake lo yu ge Egiptoha. Ka benneha iyábake bedáke danalhake beaha lhe iyágabake beteke lo neda udhali Tata Do Yebáha lhe'e indatooha.

² Iyábake beyakake ge Moisés-ni tti dedáke danalhake beaha lhe tti beteke lhe'e indatooha lhe. ³ Anágaba iyágabake utoke elho daa yebáha, delába elho nu udhelha Tata Do Yebáha, ⁴ lhe iyágabake u'uyake inda beteeha lhe. Inda nu u'uyakeha biriana lhe'e íyya nu labí ankana ge yiesi lo yu-ni. Íyyaha nuha anka Cristuha nna danalhe ke ata diabake. ⁵ Ttaka labí ixeke benke nu uyu'u le Tata Do Yebáha. De nuha nna uttibake lo yu bisiha.

⁶ Ttaka iyába nu ukaha, beya'anna kini ri'i ilenri'i kini abittu dha leri'i uinri'i nu satsa attiba ka benneha udá leke benke nu satsa. ⁷ De nuha nna ri'i abittu udú xibiri'i arlo ka nu labí gwalí ankakana diosi, tti ben ttu chupa ka benneha bedú xibike arlo ka nuha. Kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: "Yiesiha urebana utona lhe u'uyana lhe, iki de nuha nna tti udú liina benna nu rakaba leni." ⁸ Lhe anágaba abittu isári'i nu subi subi tti ben adí ka benneha, de nuha nna suna lhe'e ttu sáha-ruba utti tsunnerua mili (23,000) ke. ⁹ Nigaba bittu uttisiri'i Tata Xisiha tti ben ixek ka benneha bettisikanie bie. De benke aníha nna begwe ka belhaha ke nna uttike. ¹⁰ Anágaba nna abittu inne lhale usiale iki Tata Do Yebáha ge nu ratele, tti ben ttu chupa ka benneha unne lhake besiake ikie. De nuha nna udhelha Tata Do Yebáha anjeli geeha kini betse'e loobie ke.

¹¹ Iyá nu gwate ka benneha rixúna kini ri'i ilenri'i nna beya'angabana lo yetsi kini ri'i ka benne se'eri'i ka sá chi daluxa-ni, abittu uinri'i luesi nu ben ka benneha. ¹² Laxkala benne rakanie deki chiba du tsitsie, uyú gebie kini ka

ibixxie. ¹³ Lebi'i labí chi gwatele ttu prueba tsitsiru, lebi'i ratebale luesi nu rateba adí ka benne. Kumu Tata Do Yebáha anke benne labí runnitti tisa gebie, gwa ruinba benneha nu chi rabie unie. Laxkala labí ugwelha benneha satele ttu prueba tsitsi, ttu nu labí dhaale uchíale loni. Labe gwinbe kini lebi'i tse'e tsitsile. Ttaka ganna chi satele ttu prueba tsitsi, benneha gwakaba lenie le kini anáchu dhaale uchíale lo nu sateleha.

Pabluha rabie: “Bittu udú xibile arlo ka nu labí gwalí anakakana diosi”

¹⁴ Laxkala xa betsi to kia, gwalukwitta kwe'e ka nu labí gwalí anakakana diosi, bittu udú xibile arlo ka nuná. ¹⁵ Rulisa le atti galába rulisa ka nu yuu. Kwinaba lebi'i gwalinná ganna gwanka nu rinnea-ni nu anka gwalí. ¹⁶ Tti rori'i irse ge Cristuha, la'ania rugweri'e ixkixaru ge vinu ri'iyari'iha. Tti ri'iyari'i nuha, ¿laaba ganna reni belalie tti uttieha nuha chi riselari'i? Lhe yettaxtila rori'i la'ania, ¿laaba ganna latieha nuha chi riselari'i tti rori'i yettaxtilaha? ¹⁷ Ri'i meskiba ixeri'i raka, ttaka ttúba benne reyakari'i kumu ttúba yettaxtila rori'i.

¹⁸ Gwalulanniruga ge ka benne Israel-ni, tti roke bela ge ka nimala ruteke úna lo bekú ge Tata Do Yebáha, ¿laaba ganna labie nuha chi risela ka benneha tti ruinke aníha? ¹⁹ Nianna, ¿bíunni ria ganna? ¿Si ria deki ka nu labí gwalí anakakana diosiha tee lidhakakani? O, ¿si ria deki bela ribia lo bekú gekaniha, gwa tegaba lidhakani? ²⁰ ¡Ko'o, labí! Neti ria, ka nimala rutti ka nu abí ria lekani Tata Do Yebáha, ka nu rutekana úna lo bekú ge ka nu labí gwalí anakakana

diosi, ka nuha len ka espíritu xzegwiha-ba nuha rutekana belaha; labí rutekana nuha len Tata Do Yebáha. Neti labí raka lasia iselale ka espíritu xzegwiha. ²¹ Anágaba labí aka i'iyale vinu nu anka ge Jesús benne anke Xxanari'iha, delo nna ede'eyagabale vinu nu rutekana len ka espíritu xzegwiha. Anágaba labí dika gogabale irse ge benne anke Xxanari'iha, delo nna edeogabale elho nu rutekana len ka espíritu xzegwiha. ²² O lhe, ¿si rakaba leri'i uinri'i aná kini utse'enri'i Tata Do Yebáha? ¿Si tsitsirula ra leri'i tti benneha?

Lebi'i gwaluni nu dika saría tsena ka benne

²³ Lebi'i rale: “Iyába gwakaba getu uintu”, ttaka neti ria, labí iyá nu uinleha akana nu dika ixú. Gwalí galá iyába gwakaba geri'i uinri'i, ttaka labí iyá nu uinri'iha akana nu use'e tsitsina ri'i lo neda ge Tata Do Yebáha. ²⁴ Kua ttu ttule abittu uinle suna nu saría tsebana le. Lebi'i gwaluinla nu dika saría tsena iyále.

²⁵ Gwaligo iyába bela rutto'okana lhe'e ka i'iya-na, nna abittu gwennaba tisaba tse'ele gaxa daa belaha kini ka udú chupana lele. ²⁶ Kumu “Ge Tata Xisiha-ba anka yiesi lo yu-ni lhe iyába nu se'e loni lhe.”

²⁷ Ganna ttixka ttu nu abittu chi ria leni ge Cristuha gaxina le ki gole yetta lisini, lebi'i nna ganna gwa rakaba lele tsiale, gwaltsia nna gwaligoba iyába nu kwekina lole. Abittu gwennaba tisaba tse'ele gaxa daa nu roleha. Aníha kini abittu udú chupana lele. ²⁸ Ttaka ganna ttu benne innábie: “Bela role-ni ankana ge nu betekana úna ge ka nu labí gwalí anakana

diosi”, la'ania nna bittu gole belaha. Bittu ulaba lele ge nu chi yuleha, sinuki gwalulaba lele ge benne utixxi'anie leha kini abittu udú chupana lebie. ²⁹ Ria aní de ruinlaa kini abittu udú chupana le benneha, laa ttela runia de lebi'i.

Kumu, ¿beaka netila itua bala'ana kia ge nu runia de nu ra attu benne subi? ³⁰ Ki ganna neti gwa rugwebaa Tata Do Yebáha ixkixaru tti roa elhoha, ¿beakala nna sa ituaba bala'ana kia de roa nuha? ³¹ Laxkala sila gole lhe sila i'iyale lhe o sila uinle attu bixa, iyá nu uinleha, uinle na kini inná xxeni le Tata Do Yebáha. ³² Abittu uinle ttu bixa nu uinna ki ituxxuni ka nu Israel-ni lhe ka nu abittu anakana nu Israel lhe. Abittugaba uinle ttu nu uinna ki ituxxuni ka benne chi ria leke Tata Do Yebáha. ³³ Ttiba neti bixaba runia, runia na kini ru'u le iyá ka benne. Labí runia ttu bixa kini suna netiba saría tsena, sinuki ruinlaa kini saría tsena adí ka benne, kini anáchu odilá Tata Do Yebáha ke.

11

¹ Gwaluni attiba runia, attiba neti ruinbaa attiba ben Cristuha.

Pabluha rigixxi'abie gasina dika uin ka benne ria leke Cristuha tti ritupake rullhake gebie

² Ru'u lasia gele xa betsi to, kumu satíaba rexxa lele neti lhe kumu gwa ruinbale nu chi utixxi'ania le uinle, gwa ruinbale atti tteba chi bela'ania le. ³ Ttaka raka lasia utte dale deki Cristuha nuha due iki nubiyúha, delába lee nuha rinnabie nubiyúha. Nubiyúha nna duna iki nuilaha nna Tata Do Yebáha nna due iki Cristuha. ⁴ Ganna ttu nubiyú yu'uba ikini

xumpre duna atti rilhapina tisa len Tata Do Yebáha o si tti duna rigixxi'ana nu raka lebie una ka benne, tti ruinna aníha, rilhida gaabana benne due ikiniha, delába Cristuha. ⁵ Ttaka ttu nuila ganna do tuntuba ikini duna tti rilhapina tisa len Tata Do Yebáha o si tti duna rigixxi'ana nu raka lebie una ka benne, tti ruinna aníha, rilhida gaaba nuha benne du ikiniha, delába nubiyú geniha. Nuila ruin aníha, ankaba nuha ttiba ttu nu iki xiga. ⁶ Kumu ganna nuilaha abíba udhea ikini ttu bixa, tsa ttela ichú itsa ikini ganna. Ttaka ganna si rettubinna ichú itsa ikini o uin ikini xiga, la'ania nna ixxua lari ikini ganna xa. ⁷ Nubiyúha labí aka udhea iki nuha dhuna, kumu lana nuha ankana attiba anka Tata Do Yebáha lhe rule'ena nu xxeni ra lebie lhe. Nuilaha nna rule'ena nu xxeni ra le nubiyúha. ⁸ Kumu benne biyú udo sisi'a tte yiesi lo yu-niha, labí benneha nuha biri-abie lati nuilaha, sinuki nuilaha-la nuha biriana lati benne biyúha. ⁹ Anágaba laa benga Tata Do Yebaa benne biyúha kini ixúe len nuilaha. ¡Ko'o! Nuilaha-la nuha benie na kini ixúna len benneha. ¹⁰ Laxkala nuilaha, kumu de rulanni ka anjeli ge Tata Do Yebáha na, de nuha nna teeki ixxua ikini lari kini lariha unna liina deki gwa riaba leni nubiyú geniha. ¹¹ Laa kiga de nuní nna ka benne chi ria leke ge Tata Xisiha, benne biyúha, lanú benneha do yiesi lo yu-ni ganna anúba nuila tee. Anágaba benne nuilaha lanú benneha do yiesi lo yu-ni ganna anúba nubiyú tee. ¹² Kumu ttiba nuilaha lati nubiyúha-ba biriana, anágaba nubiyúha lhe'e

nuilaha-ba raka xxena. Ttaka Tata Do Yebáha-ba runie iyá nuní.

¹³ Kwinaba lebi'i gwalinná, ¿si tseba anka ganna ttu nuila duna rinnena len Tata Do Yebáha nna abittu xua ikini lari? ¹⁴ ¿Laaba ganna la kwinabari'i rutte dari'i deki ttu nubiyú ganna ritunna ikini, satsaba nuha rule'e nuha? ¹⁵ Ttaka nuilaha, nuila nuila raka nuha ganna rittunna ikini. Kumu de nuha-la ben Tata Do Yebáha ki ittunna ikini kini itsa ikiniha ixúna attiba ttu lari udheana ikini. ¹⁶ Ttaka ganna ttu benne raka lebie uttilha ro'obie ge nuní, neti upeya le, ri'itu aníba labintu ruintu. Labí ruintu attu nu subi, nigaba adí ka benne ria leke Tata Do Yebáha labí ruín ka benneha attu nu subi.

Pabluha rabie: “Tti gole irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha, latsiru uinle”

¹⁷ Ttaka ge nu innea-ni, ge nuníligaba nna labí upeya le deki tseba ruinle. Kumu tti ritupale ki rulhale ge Tata Xisiha, labí nu dika ixú ruinle, nu ruinleha runnittila nuha le. ¹⁸ Lade'a tte chi binaa deki lebi'i tti ritupale ki rulhale ge Tata Xisiha labí se'ele tutupa, lha'aba lhe'e luesile. Neti rakati gaxa gwalí galá aná ruinle. ¹⁹ Kumu gwalí nna aná teeki lha'a lhe'e luesile kini ule'e gá se'e ka nu gwalíga ruinkana nu ru'u le Tata Do Yebáha. ²⁰ Niha galá lebi'i tti ritupale role irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha, labí gwalíga irse ge benneha nuha role tti ruinle aníha. ²¹ Kumu ganna chi gole irse ge benneha, ttu ttubale role, labí ribeda luesile. Adíle nna rituinbale rise'ele, adíle nna chiba dusi tábinle se'ele. ²² ¿Laaba ganna gwa doba lisile ata gole lhe i'iyale lhe,

kini abittu uinle aná ata ritupaleha? Tti ruinle aná, ¿laaba ganna ka benne chi ria leke Tata Do Yebáha nuná rigu'u ni'ale? Lhe, ¿laaba ganna elhittu nuná rugwele ka benne abittu geke tee? ¿Bíla anka nu innía ganna? ¿Si innía deki tseba nuná ruinle? ¡Ko'o! Ge nuníligaba nna labí.

²³ Kumu neti nu bele'ebani Tata Xisiha neti, nuha-ba utixxi'ania le: loolha tti bete Judas-ni Jesús benne anke Xxanari'iha lasi ná ka nu uttikaneha, la'ania nuha bedaxxu Jesús-ni yettaxtilaha ²⁴ nna iki de chi begwebie ixkixaru Tata Do Yebáha, nianna tti ulha'abie lhe'e benneha nna ree: “Benne-ni nuní anke latia. De lebi'i nna utea latia-ni kini gattia. Tti gole yettaxtila-ni nna exxa lele neti.” ²⁵ Anágaba nna iki de chi beko irsekeha nna bedaxxue xiga ta'a vinuha, nianna tti ree: “Vinu-ni ankana tisa kubi bodha'an Tata Do Yebáha nna reni kia-ni ilalina kini ugwena lidhaka tisa-ni. Aní uinle, kua i'iyale vinu-ni nna exxa lele neti.” ²⁶ Kumu kua gobale yettaxtilaha lhe i'iyale vinuha lhe, elhutti nu gwate Jesús benne anke Xxanari'iha, elhutti ge benneha nuha rigixxi'ale tti ruinle aníha. Aníba uinle axtaliba ganna chi besia benneha.

²⁷ De nuha nna nuxaba benne ganna tti roe irse ge Jesús benne anke Xxanari'iha nna abíba runie latsiru tti roe yettaxtilaha lhe tti ri'iyeye vinuha lhe, benneha kwe'ebe sare nu runie de rigu'u ni'abie lati Jesús-ni lhe de rigu'u ni'abie reni belali benneha lhe. ²⁸ De nuha nna kua ttu ttule atti lanila gole yettaxtilaha lhe i'iyale vinuha lhe, gwalulabaxa lele ganna gwa ruin tsele o abittu.

²⁹ Kumu ttu benne ganna ladiba roe yettaxtilaha

lhe ri'ie vinuha lhe, nna ganna abíba rite danie deki nu roeha rigu'inna nuha lati Jesús benne anke Xxanari'íha, benne runi aníha, la elha disa gebe nuha rigile tti roe lhe tti ri'ie lhe. ³⁰ De nuha nna ixebale ranile lhe ttíruba ankale lhe. Anágaba nna ixegabale chi utti. ³¹ Ttaka ganna ri'i atti lanila gori'i yettaxtilaha ulabaxa leri'i ganna gwa ruin tseri'i o abittu, la'ania nna labí uyúri'i elha disa. ³² Ganna ri'i ruyúri'i elha disaha, Tata Xisiha-ba nuha rutebie nuha kini ri'i iyieninri'i. Aníha kini abittu ibixxi iginniri'i itupa len ri'i ka nu labí ria lekani Jesús-ni se'e yiesi lo yu-ni.

³³ Laxkala xa betsi to kia, tti itupale gole irse ge Jesús benne anke Xxanari'íha, gwalikweda luesile. ³⁴ Ganna nuxale chi rituinle atti lanila itupale niha, gwaligo ttela irsele lhe'e lisile, kini abittu suna ugila elha disa gebale diale.

Ge adíru nu rinnaba tisale neti, gwag-ixxi'abania le ge nuha ganna chi itaa ata se'ele-na.

12

Ixe looba elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha lenri'i

¹ Betsi to, nnanna raka lasia unale gasina anka ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha len ttu tturi'i.

² Lebi'i gwa yúbale atti labí chi ria lele ge Jesús-ni, gwanalha lo xuabale ka nu labí gwalíga ankakana diosi. Ka nuná biríaba anka ka nuná.

³ De nuha nna nnanna kixxi'ania le kini unale deki niru ttú benne labí aka kebie iki Jesús-ni ganna chi yu'u Espíritu ge Tata Do Yebáha

latie. Lhe anágaba lanú ttu benne do innábie deki Jesús-ni anke Xxane ganna abíba chi yu'u Espíritu ge Tata Do Yebáha latie.

⁴ Ixe looba ka elha tse se'e, ttaka ttúba Espíritu ge Tata Do Yebáha rutebie ka elha tseha lenri'i.

⁵ Lhe ixé loogaba sina ge Tata Do Yebáha tee uinri'i, ttaka ttúba benneha anke Xxanari'i.

⁶ Anágaba ixé looba nu ruinri'i, ttaka ttúba Tata Do Yebáha raka lenie iyári'i kini raka geri'i ruinri'i nuha. ⁷ Kua ttu tturi'i rute Espírituha elha tse geri'i kini elha tseha ixuinri'i na len adí ka benne.

⁸ Kumu tibanka len ttu benne rute Espírituha elha tse gebie kini rinnebie tisa nu rutena elha rieni ge ka benne,

attue nna la Espírituha-gaba rutebie elha tse gebie kini rigixxi'anie ka benne ge nu rite danieha.

⁹ Attue nna la Espírituha-gaba runi kini ruxxen tsitsi lebie ge Tata Do Yebáha;

attue nna la Espírituha-gaba rutebie elha tse gebie kini reyonie ka benne rani.

¹⁰ Len adíke nna rute Espírituha elha tse geke kini ruinke ka milagru,

adíke nna rute Espírituha elha tse geke kini raka geke rigixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne,

adíke nna la Espírituha-gaba runi kini rite dákanie bí espíritu yu'u lati ka benne,

nna len adí ka benne nna rute Espírituha elha tse geke kini raka geke rinneke ka tisa subí ka nu labí rite dani ka benne;

adíke nna raka geke rigixxi'ake bixa diani ka tisa subiha.

¹¹ Iyá nuní runi ttúba benne, delába Espíritu ge Tata Do Yebáha. Benneha nuha rigidhie elha tse len ttu ttu ka benne attiba rakaba lebie.

Ka benne ria leke Cristuha, meskiba ixeke raka, ttaka ttúba benne anka iyáke

¹² Attiba latiri'i-ni, meskiba ttúba ankana, ttaka ixee looba ka nu rapana, nna iyába ka nu rapanaha, meskiba raka ixekana, ttúba benne reyaka iyákana. Anágaba ka benne babake len Cristuha, meskiba ixeke raka, ttaka ttúba benne reyaka iyáke. ¹³ Kumu ri'i, sila ankari'i benne Israel o abittu, lhe sila ankari'i benne to'ori'i lo xxanari'i o sila reki lhaari'i lhe, iyábari'i ttúba Espíritu begadi Tata Do Yebáha ri'i kini bisinri'i ukari'i ttúba benne lhe ge ttúgaba Espírituha redí baari'i lhe.

¹⁴ Kumu latiri'i-ni labí ttu looru anka nuní, ixeba nu rapana. ¹⁵ Laxkala ganna ni'aya-ni gana xubenáya-ni: “Neti de labí ankaa xubená, de nuha nna labí ankaa ge lati benne rape ri'i”, labí de innána aníha nna abitturu ankana ge lati benne rape naha. ¹⁶ Lhe ganna nagaa-ni gana ka iyya loa-ni: “Neti de labí ankaa iyya lo, de nuha nna labí ankaa ge lati benne rape ri'i”, labí de innána aníha nna abitturu ankana ge lati benne rape naha. ¹⁷ Ganna ttixka itúba latiri'i-ni akana iyya lori'i, la'ania nna, ¿galasina iyien-inri'i ganna ttixka? Lhe ganna itúba latiri'i-ni akana nagari'i, la'ania nna, ¿galasina urenri'i len xinri'i ganna ttixka? ¹⁸ Ttaka Tata Do Yebáha kua ttu ttu ka nu sia latiri'i-ni besiabe kana ataba

ukaba lebie kwiakana. ¹⁹ Ganna ttu looba anka iyákana, ganna ttixka aníha nna abígaba latiri'i tee ganna ttixka. ²⁰ Gwalí galá ixeba nu rapari'i, ttaka latiri'i-ni ttu túbiba nuní raka.

²¹ Iyya lori'i-ni labí aka gana ka nári'i-ni: "Labí ixúti le." Nígaba ikiri'i-ni labí aka gana ka ni'ari'i-ni: "Labí ixúti le." ²² Gwanka ganna, ka nu sia latiri'i-ni, ka nu rakinri'i deki labí tte rixuinri'i kana, ka nuníla ka nu rixúruinri'i ²³ nna ka nu sia latiri'i-ni, ka nu labí tte rugweri'i lidhakakani, ka nuníla ka nu ruyú tsitsiruri'i nna ka nu labí dika iláni ka benne, ka nuníla ka nu ruguku tseruri'i, ²⁴ ttaka adí ka nu sia latiri'i-ni, ka nuní labí riyasa uyú tsitsiri'i kana. Kumu Tata Do Yebáha anába chi benie latiri'i, ruyú tserue ka nu rakinri'i labí tte dakakana. ²⁵ Aníha kini abittu lha'a lhe'e luesi ka nu sia latiri'i-ni, sinuki uyú tsitsirula luesikani. ²⁶ Ganna ttu ka nuní bixa satekana, la'ania nna iyágabakana uyúkana elha disa, lhe ganna ttu ka nuní ugweri'i lidhakakani, la'ania nna iyágabakana edú itta lekani.

²⁷ Lebi'i nuná ankale lati Cristuha nna kua ttu ttule ankale benne chi babale latie. ²⁸ Arlo iyále ka benne ria lele Cristuha chi bose'e Tata Do Yebáha ka benne kini uinke sina gebie.

Lade'a tte bose'ebie ka benne ankake apóstol.
Berupa nna bose'ebie ka benne ankake profeta.
Beyonna nna bose'ebie ka benne ki ule'ekanie
adí ka benne.

Iki de nuha nna bose'ebie ka benne uinke ka milagru.

Delola nna danalha ka benne betebie elha tse geke kini eyoinke ka benne rani.

Nianna tti daa ka benne betebie elha tse geke ki ute náke len adí ka benne.

Nianna dedhá ka benne bete Tata Do Yebáha elha tse geke kini rixú liikanie rise'eke arlo adí ka benne chi ria leke Cristuha.

Iki deliba nuha nna tti daa ka benne raka geke rinneke ka tisa subi ka tisa ka nu labí rite dani adí ka benne.

²⁹ Nianna laa innágari'i iyále ankale apóstol, lhe laa iyágale ankale profeta lhe.

Anágaba laa iyágale raka gele rule'enle ka benne,

lhe laa iyágale raka gele ruinle ka milagru lhe.

³⁰ Anágaba laa iyágale reyoinle ka benne rani, lhe laa iyágale rinnele ka tisa subi ka nu labí rite dani ka benne.

Anágaba nna laa iyágale raka gele rigixxi'ale bixa diani nu ra ka benne rinneke ka tisa subiha.

³¹ Ttaka lebi'i gwaluinrula doelha ki dhile ka elha tse ka nu anka tseru. Neti nna ule'enia le attu neda tseru.

13

Elha si'i lasi-na nuná anka tseru

¹ Neti meskiba ganna innea ixé loo ka tisa rinne ka benne se'e yiesi lo yu-ni lhe meskiba ganna innea tisa ge ka anjeli se'e yebáha, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'ania nna ankabaa attiba ttu iyya abígaba tsi'ini yu'u, kwentaba ridesina. ² Lhe meskiba ganna gwa tee elha tse kia kini rigixxi'aya nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, lhe meskiba ganna gwa rite dati iyá nu tenie gatsi, delába nu labí

yu ka benne, anágaba lhe meskiba ganna gwa tee elha rieni kia ki rite dati iyá, lhe meskiba ganna gwa ria tsitsi lasia deki tti innea nna gwa silaba ka i'iya-na kini tsiakana tadhokana attu ta subi, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'ania nna kwachiruba bi daka nu runia ganna ttixka. ³ Lhe anágaba meskiba ganna kidhia len ka benne dii iyá nu tee kia, lhe meskiba ganna dhielhaa uttikana neti ki itea lo giha, ttaka ganna abíba rakati ge ka benne, la'ania nna labí ixú nu runiaha len neti.

⁴ Kumu ttu benne si'i lasi, benneha anke benne re besi lebie,

lhe anke benne re tse lebie lhe,
 anágaba labí ritisinie adí ka benne,
 lhe labí runie deki raka xxatta gebie,
 lhe labí runie ttaba lhe.

⁵ Anágaba labí ladi rulise adí ka benne,
 lhe labí suna ge nu anka gebe rulaba lebie,
 lhe anágaba labí nnelaba risa'anie,
 lhe labí rudo lebie ge nu rudhakakane lhe.

⁶ Anágaba labí ru'u lebie tti rilánie raka ttu nu abittu anka tse;
 benneha ru'ula lebie tti rilánie raka ttu nu anka tse.

⁷ Benne si'i lasiha ridíbe elha xen lasi ge iyába,
 lhe ge iyába ria lebie lhe.

Anágaba ge iyába ruxxen lebie,
 lhe ge iyába rutto ruchíabie lhe.

⁸ Isia sá lhuxa looba iyá ka elha tse rute Tata Do Yebáha geri'i, ttaka elha si'i lasi-na ttu tsaba gatta nuná geri'i, labí lhuxa loo nuná. Isia sá labíru kixxi'ake ka tisa nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. Anágaba ka tisa subi ka nu labí

rite dani ka benne, isiagaba sá labíru inne ka benne ka nuná lhe anágaba elha rieni rute Tata Do Yebáha geri'i isiagaba sá lhuxa loo nuná.

⁹ Kumu nnanna nu yuri'i-ni ttu lattiruba nuní yuri'i lhe ttu lattiruba rigixxi'ari'i nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. ¹⁰ Ttaka ganna chi bisia sá isia nu anka ida'aha, la'ania nna iyába nu labí anka ida'aha lhuxa looba nuha.

¹¹ Neti tti ankaa nutoha, rinnebaa attiba rinne ttu nuto lhe rulababa lasia ttiba rulaba le ttu nuto. Anágaba nna rutte dágabaa attiba rutte daa ttu nuto. Ttaka atti chi ankaa benne xeniha, la'ania nna chi bedhanaa, labíru runia ge nuto.

¹² Nnanna ttiba ttu nu rulanni lo ttu iyya gwana nu labí rilá tse loni, aníha-ba rateri'i. Ttaka ganna chi bisia sáha, la'ania nna ilá tsenri'i. Neti nnanna lattiruba chi yua, ttaka la'ania isinaa uinbiaya iyá tte attiba Tata Do Yebáha chi ankabianie neti.

¹³ Nnanna ria leri'i Tata Do Yebáha lhe ruxxen leri'i gebie lhe raka si'in luesiri'i lhe. Ttaka delo iyunna ka nuní, elha si'i lasi-na nuná anka tseru.

14

Innele ka tisa ka nu dika tte dani ka benne

¹ Lebi'i gwaluin doelha kini akale benne si'i lasi lhe gwalebeki lele ki dhile ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha. Ttaka gwaludorula lele ki utebie elha tse gele kini aka gele kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. ² Kumu ttu nu rinnena attu tisa subi nu labí rite dani ka benne, laa len ka bennega nuha rinne nuha, sinuki len Tata Do Yebáha-ba nuha rinnena, kumu ni ttu benne a rite danie nu rinnenaha,

kumu Espíritu ge Tata Do Yebáha-ba runie kini rinnena nu labí yu ka benne. ³ Ttaka ttu nu rigixxi'ana nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, len ka benne se'e yiesi lo yu-ni nuha rinnena kini ruse'e tsitsina ke lhe kini redú itta leke lhe anágaba kini reyaka xen leke lhe. ⁴ Nu rinne tisa subi nu labí rite dani ka benne, suna larubana nuha gwa ridú tsitsina, ttaka benne rigixxi'e nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, ka benne ria leke ge Jesús-ni nuha rudú tsitsi benneha.

⁵ Aní rakati neti, iyále innele tisa subi nu labí rite dani ka benne, ttaka rakarula lasia kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne. Kumu ttu nu rigixxi'ana nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, dakarula nu ruin nuha attichula nu rinne attu tisa subiha, laruba ganna, iki de chi unnena tisaha nna kixxi'agabana bí diani nu ranaha kini anáchu use'e tsitsina adí ka benne chi ria leke ge Jesús-ni.

⁶ Xa betsi to, ganna neti itaa ata se'ele-na nna innea attu tisa subi, labí ixú nu innea len lebi'i ganna abíba kixxi'aya nu bele'en Tata Do Yebáha neti o ganna abíba kixxi'aya nu chi yua lhe ganna abíba kixxi'aya nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne lhe, anágaba ganna abíba ule'enia le ttu bixa. ⁷ Kumu ttiba ka nu rulha lenri'i, delába ka flauta rukwesiri'i o ka arpa rudá nári'i lokani, ganna ka nuha abíba do tse tsi'ikani, ¿gasina tte denri'i bixa nuha rulha lenri'i ka nuha ganna ttixka? ⁸ Anágaba lo ttu guerra, ganna trompetaha abíba kwesi'a tsena, ¿gasina tte dani ka nu dia utilhaha deki chi ese'e tsekana kini dhulokana ttilhakana? ⁹ Anágaba

lebi'i ttixka innele, ganna abíba innele tisa nu dika tte dani ttu benne, ¿gasina yu benneha bixa nuha rinnele, kumu attisidiba lo beba nuha rinnele? ¹⁰ Gwalí galá, ixé looba ka tisa rinne ka benne se'e yiesi lo yu-ni nna kua ttu ttu ka nuná gwa rite dábinri'i bixa diakinna innákana. ¹¹ Ttaka ganna neti abíba rite dati bixa diani nu ra benne rinneha, la'ania nna ttiba ttu nu dittu anka benneha len neti, anágaba neti attiba ttu nu dittu ankaa len benneha. ¹² Anágaba lebi'i ka benne rudoruna lele dhile ka elha tse rute Espíritu ge Tata Do Yebáha, gwaluin doelha kini dhí tamale nu dika ixuinle kí use'e tsitsile adí ka benne chí ria leke ge Jesús-ni.

¹³ Laxkala nu rinnena attu tisa subi nu labí rite dani ka benne, nuha teeki innabana len Tata Do Yebáha kini anáchu aka geni kixxi'ana bixa diani nu rinnenaha. ¹⁴ Kumu ganna ttixka neti rinnea attu tisa subi tti rilhápia tisa len Tata Do Yebáha, espíritu kia-niba nuha rinne, ttaka neti labí rite dati bí nuha ria. ¹⁵ Nianna, ¿bíla anka nu unia ganna? Ixúbati espíritu kia-ni tti innea len Tata Do Yebáha xa, ttaka anágaba nna tti innea nna tte dágabati bixa diani nu rinneaha. Tti ulhaa nna ulhagabaa gebie len espíritu kia-ni, ttaka anágaba nna tti ulhaa nna tte dágabati bixa diani nu rulhaaha. ¹⁶ Kumu ttibanka lu, tti rugwelu Tata Do Yebáha ixkixaru, ganna suna espíritu gelu-naba rinne lenna benneha, la'ania nna benne rudo nage ge nu rinneluha, ¿gasina inná benneha “Amén” tti rugwelu ixkixaruha, kí abígaba rite den benneha nu ráluha? ¹⁷ Gwalí galá, lu gaxa tseba rinnelu tti rugwelu Tata Do

Yebáha ixkixaru, ttaka benne rudo nage ge nu ráluha, labí rixú nuha lenie. ¹⁸ Neti ixkixaru rugwea Tata Do Yebáha kumu delo iyá ttele, netiba nu rinnerua attu tisa subi nu labí rite dani ka benne. ¹⁹ Ttaka arlo ka benne chi ria leke Cristuha, len neti tserula nuha ganna innea gayu ka tisa ka nu tte dani ka benne kini aníha nna udhetinia adíke, a laa kila innea tsii mili ka tisa subi ka nu labí tte dákanie.

²⁰ Betsi to, gwaluni tti ruin ka nuto-na. Ka nuto-na labí yu ka nuná uinkana nu satsa. Ttaka tti ulaba lele, abittu ulaba lele tti rulaba le ttu nuto; gwalulabala lele tti rulaba le ttu benne xeni. ²¹ Lo ka yetsi ata dia ka tisa ge Tata Xisiha rinnebie ree:

Ka benne dittu, ka benne rinneke attu tisa, ka benneha nuha ixúti ke ki ulisaa ka benne kia, ttaka nigaba aníha labí udo nagakani kia.

²² Laxkala ka tisa subi-na rixúkana ttiba ttu señal len ka nu abittu chi ria lekani ge Jesús-ni, labí rixú nuná len ka benne chi ria leke gebie. Ttaka ka tisa rinne ttu benne rigixxi'e nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, ka tisaha nuha rixúkana len ka benne chi ria leke ge Jesús-ni, labí rixúkana len ka nu abittu chi ria lekanie. ²³ Kumu ganna ttixka iyábale ka benne ria lele Jesús-ni tupale rinnele len Tata Do Yebáha nna iyábale rinnele attu tisa subi nu labí rite dani ka benne, nianna tti ga'a ka nu saleaka abittu chi yúkana o si abittu chi ria lekani ge Jesús-ni, ¿laaba ganna ka nuha innálakana rakaba iki ka nuná? ²⁴ Ttaka ganna iyábale se'ele rigixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, nianna tti ga'a ttu nu labí chi ria leni ge Jesús-ni o ttu

nu saleaka abittu chi yuna, nna tti iyieninna nu rinneleha, la'ania nna otte dana deki ankana nu ruin satsa nna la labana okinni ikini deki ralhabana ugwe Tata Do Yebáha na elha disa ge nu ruinnaha. ²⁵ Tti chi ilá loo nu gatsi ruinnaha, la'ania nna tti ibigana udú xibini arlo Tata Do Yebáha, nna innána deki gwalíba du Tata Do Yebáha len lebi'i.

Iyába nu uinle, uinle na latsiru attiba ankaba geni

²⁶ Betsi to, ¿bíla anka nu uinri'i ganna? Lebi'i, atti ritupale, kua ttu ttule ganna chele ttu le'a ki ulhale o raka lele ule'enle ka benne ttu bixa, o si kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne lhe o raka lele innele attu tisa subi nu labí rite dani ka benne o si kixxi'ale bixa diani nu ra benne rinne tisa subiha, iyá nuná uinle kini ixúna use'e tsitsi luesile. ²⁷ Ganna raka lele innele attu tisa subi, inneba suna chupabale o yalhá ttela tsunnale. Aná nna kua ttu ttubale innele lhe anágaba nna teeki du ttu benne raka gebie kixxi'abie bixa nuha ra benne du rinne attu tisa subiha. ²⁸ Ttaka ganna anúba benne se'e raka geke kixxi'ake bixa diani nu ra benne rinneha, tserula siiba aka benne rinneha, abittula innebie tisa subi arlo ka benne tupaha, sinuki lhi'u lebe innebie len Tata Do Yebáha. ²⁹ Anágaba ka benne kixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, suna chupabake o tsunnabake inne. Adíke nna tse'ebake utte liike ganna gwalí nu anka ge Tata Do Yebáha nuha rinne ka benneha, ³⁰ nna ganna ttu benne re niha, ttu nnelaba kixxi'ani Tata Do Yebáha bie ttu bixa raka lebie una ka benne, benne du

gwenneha teeki eyaka siibie kini aka inne benne reha. ³¹ Kumu aníha nna kua ttu ttule gwakaba gele kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, kini aníha nna iyábale idetile lhe iyábale tse'e ittale lhe. ³² Kumu ka benne rigixxi'ake nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne, la labake inná nuka inneke lhe nuka abittu inneke lhe. ³³ Kumu Tata Do Yebáha labí raka le benneha ladiba uinri'i, sinuki raka lebie uinri'i latsiru.

Ttiba runi iyába ka benne chi ankake ge Jesús-ni atti ritupake ki rulhake gebie, ³⁴ ka benne nuila-na siiba akake lo benne, labí dika inneke, sinuki udába ikike attiba chi ga'anna lo ka tisa ge Tata Do Yebáha. ³⁵ Ganna raka leke una tseke ge ttu bixa, lhe'e lisilibake innaba tisake ka nubiyú geke-na ge nu raka leke unake. Kumu labí rule'e tse ganna ttixka ttu nuila duna rinnena rinnaba tisana lo ka benne tti tupake.

³⁶ Lebi'i, ¿si rakinle deki ikibale biria ka tisa ge Tata Do Yebáha? O, ¿si rakinle deki suna len lebi'iba chi bisia ka tisa geeha? ³⁷ Ganna nuxa ttúle rakinle deki ankale benne rigixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne o chi rudorule tisa ge Espíritu geeha, ganna aníha ankale, teeki okinni ikile deki nu runia lo yetsi-ni ankana nu bodha'an Tata Xisiha kini udori'i tisa geni. ³⁸ Ganna ttu benne abíba okinni ikie deki nu rinnea-ni ankana ge Tata Do Yebáha, anágaba benneha abittugaba etabini Tata Do Yebáha gebie.

³⁹ Laxkala xa betsi to kia, gwaluin doelha kini akale benne kixxi'ale nu raka le Tata Do Yebáha una ka benne nna abittu usunale tti inne ka benne attu tisa subi nu labí rite dani ka benne.

40 Ttaka iyá nuní gwaluin na latsiru lhe attiba ankaba geni lhe.

15

Cristuha beyadha benbie lo elhuttiha

¹ Betsi to, nnanna rodhua lele ka tisa ge Cristuha, delába ka tisa tse chi utixxi'ania leha, ka tisa ugíagaba lele gekeha lhe den tsitsile ke nnanna lhe. ² De ka tisa-nigaba nna gwalále, ganna si gwa ria lele geke atti ttega utixxi'ania leha. Ganna abíba nna kwentaruba nuha ugía lele.

³ Kumu neti lade'a tte utixxi'ania le nu bela'abakanie neti. Bela'akanie neti deki Cristuha uttie utixe ge ka tulha geri'i atti tteba chi ga'anna lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, ⁴ nianna tti bigatsie. Iki de chi beyonna ubisa bigatsieha nna beyadha benbe lo elhuttiha attigaba chi ra lo ka yetsi geeha. ⁵ Nianna tti bele'e lobie len Pedro-ni. Iki de nuha nna tti bodole'e lobie len iyába ka benne tsi'inu (12) rudhetinieha. ⁶ Delo nna ttu tsa tteba bele'e lobie len gwate gayu gayua (500) ka betsi to geri'i. Nnanna ixé ka benneha sa se'e benbake, adíke nna chiba uttike. ⁷ Nianna bele'egaba loe len Jacobo-ni, delola nna tti bele'e loe len iyába ka benne ankake apóstol geeha. ⁸ Iki de chi bele'e loe len iyá ka benneha nna debá len netiba bele'e loe. Ankabaa attiba ttu nuto ulí ya'abana, aníha-ba bele'e loe len neti. ⁹ Kumu delo iyá ka benne ankake apóstol ge Jesús-ni netiba labí daka. Labí elha ralhaa gatta láya apóstol gebie kumu de gwanalhalaa ka benne ria leke Tata Do Yebáha bedhaka xiia

ke. ¹⁰ Ttaka Tata Do Yebáha bedá lebie betebie elha tse kia, de nuha nna ankaa apóstol. Elha tse beteeha gwa bixúba nuha len neti, labí kwentaba betebie na len neti. Kumu netila nuní rekirua rigixxi'aya ge Jesús-ni attichula iyá ka benne ankake apóstol gebie. Meskiba laa netiga runia nuní, sinuki Tata Do Yebáha-ba redá lebie raka lenie neti ki runia nuní. ¹¹ Ttaka, ¿bí de ruinna? Sila neti utixxi'ania le ge Cristuha o sila adí ka apóstol geeha, ri'itu ttúba rigixxi'atu, lebi'i nna gwa ugíaba lele ge nu utixxi'entu leha.

Ka benne chi uttiha gweyaka benbake

¹² Nianna, ganna ri'itu rigixxi'atu deki Cristuha beyadha benbie lagwi ge ka benne chi uttiha, ¿beakala nna sa raba ttu chupale deki ka benne chi uttiha labí eyaka ben ka benneha? ¹³ Ki ganna abígaba eyaka ben ka benne chi uttiha, anágaba Cristuha abittugaba beyaka ben benneha lo elhuttiha ganna ttixka. ¹⁴ Ganna Cristuha abíba beyaka benbie lo elhuttiha, la'ania nna abígaba ixú nu rekitu rigixxi'atu gebie. Anágaba lhe, kwentarugaba nuha ria lele gebie. ¹⁵ Ganna si gwalíbinle deki abíba eyaka ben ka benne chi uttiha, la'ania nna labí lii nu rigixxi'atu ge Tata Do Yebáha ganna ttixka, kumu ri'itu ratu: “Tata Do Yebáha belhidha benbe Cristuha lo elhuttiha.” ¹⁶ Kumu ganna ka benne chi uttiha abíba eyaka benke, la'ania nna Cristuha abígaba beyaka ben benneha ganna ttixka. ¹⁷ Ganna si gwalíba deki Cristuha abittuba beyaka benbie, la'ania nna abígaba ixú nu ria lele gebie lhe anágaba nna sa nujagabale yua ge ka tulha gele-na ganna ttixka. ¹⁸ Lhe anágaba ka benne

chi utti ria leke Cristuha, abittugaba exúkin benneha lo Tata Do Yebáha ganna ttixka. ¹⁹ Ganna sunruba nnanna se'eri'i yiesi lo yu-ni gwa rixú nu ruxxen leri'i ge Cristuha, la'ania nna delo iyá ka benne se'e yiesi lo yu-ni, ri'ila nuha ralhari'i gákana ri'i: “¡Karusi'irukana, kwentaruba nuná ria lekani!”

²⁰ Ttaka kumu de gwalíba beyaka ben Cristuha lagwi ge ka benne chi uttiha, laxkala nna labie nuha lade'a tte beyadhe lo elhuttiha. De nuha nna rutebie elha xen lasi deki gweyaka bengaba ka benne chi utti ugía leke gebie. ²¹ Kumu attiba elhutti geri'i re yiesi lo yu-ni udulona delo ni'a ge tulha ben ttu benne, anágaba nna de nu tse ben attu benne, de nuha nna gwaka eyadha ben ka benne lo elhuttiha. ²² Kumu ttiba ri'i de datiari'i Adán-ni nna iyábari'i rattiri'i, anágaba nna de ria leri'i ge Cristuha nna iyágabari'i eyaka benri'i lo elhuttiha. ²³ Ttaka kua ttu tturi'i eyadhari'i lo elhuttiha kua galhabari'i: lade'a tte Cristuha beyadha benbie lo elhuttiha. Iki de nuha nna tti esiabie yiesi lo yu-ni, la'ania nna eyadha ben ka benne chi ankake gebie. ²⁴ Nianna ganna chi betse'e loobie iyá nu rinnabia lhe iyá nu rapa lo neda lhe iyá nu ra tsitsi leni lhe, nianna tti otebie iyá nu unnabieha lasi ná Tata Do Yebaa benne anke Xxudieha. Iki deliba nuha nna tti lhuxa loo yiesi lo yu-ni. ²⁵ Kumu Cristuha innabie axtaliba ganna chi udaabie lo iyá ka nu abittu raka uyúkane. ²⁶ Iki deliba nuha nna utse'e looe attu nu labí raka uyúne, delába elhuttiha. ²⁷ Kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Iyá tteba nu se'e chi beka'an Tata Do Yebáha

lasi ná Cristuha kini labie nna innabie kana.” Gwalí galá tti ra, iyába beka'ane lasi ná Cristuha, Tata Do Yebáha labí sele lhe'e nuha, kumu ki lalee nuha beka'ane iyá nuha lasi ná Cristuha.

²⁸ Nianna ganna chi unnabia Cristuha iyá tte nu se'e, la'ania nna la Cristu benne anka Xi'in Tata Do Yebáha, la labe etebie lasi ná Tata Do Yebáha kini benneha nna innabie Cristuha. Aníha kini Tata Do Yebaa benne boka'ane lasi ná Cristuha iyá tte nu se'e, benneha ake benne xxeniru lo iyá tte nu se'e.

²⁹ Ganna gwalíga deki abittuba eyaka ben ka benne chi uttiha, ganna aníha nna, ¿bíla anka nu uin ka benne radike inda kwenta ge ka benne chi uttiha ganna? Ki ganna abígaba lii deki reyadha ben ka benne lo elhuttiha, ¿beakala ki sa radike inda kwenta ge ka benneha ganna?

³⁰ Anágaba ri'itu, ¿beakala ki ttu ttu sába ruxunnina getu bixa satetu de rekitu ugixxi'a ge Cristuha ki ganna abígaba eyaka ben ka benne chi uttiha? ³¹ Gwalígati xa betsi to, anába attiba tee elha gwedeaka lasi kia de chi ria lele ge Jesucristu benne anke Xxanari'iha, anágaba nna ttu ttu sába ruxunnina kia gattia. ³² Lhe'esi

Éfeso-ni betilha ro'a len ka nu ruin satsa se'e niha. ¿Beakala ki betilha ro'a len ka nuha, ki ganna abíba lii eyaka ben ka benne chi uttiha? Ganna aníha aka: “Gochilari'i lhe i'iyachilari'i ki uxheha-ba gattiri'i.” ³³ Bittu tsia lele ge ka nu ruin lekinna, kumu ganna: “Utsári'i ka nu runi satsa-na, unnittiba ka nuná nu tse ruinri'i.”

³⁴ Gwalotte da ge nu ruinle-na; abitturu uinle tulha. Kumu ttu chupale labí ankabienle Tata Do Yebáha. Ria aní kini lebi'i dhile elhittu.

¿Gasina eyaka lati ka benne chi uttiha ganna chi beyadha benke lo elhuttiha?

³⁵ Ttaka gaxa gwa raba ttu chupale: “¿Gasina eyaka ben ka benne chi uttiha? ¿Gasina eyaka bela latike ganna chi eyadhake lo elhuttiha ganna?” ³⁶ ¡Aaluxa nu akaa yubi ikini! Lu tti radalu ttu besi, laa besiha-ga nuha re'eyuna. ¿Laaba ganna lade'axa rusu lati besiha, nialiba nna tti re'eyu ikini? ³⁷ Nna nu radaluha, laa lhaga ge besiha-ga nuha reyadalu. ¿Laaba ganna besiha nuha radalu? Sila radalu xua xuxtila o bixaru attu besi. ³⁸ Ttaka Tata Do Yebáha runie lati besiha attiba rudhakaba lebie akana, kua ttu ttu ka besiha ya yaba le runie latikani. ³⁹ Anágaba ri'i ka benne se'eri'i yiesi lo yu-ni, bela latiri'i-ni len bela lati ka nimala reki yiesi lo yu-ni, ya yaba le anakana. Anágaba yágaba le anka bela lati ka nu sia xxilakani lhe yágaba le anka bela lati ka belha reki lhe'e inda-na lhe. ⁴⁰ Anágaba se'egaba ka lati ka nu anka ge yebáha lhe se'egaba ka lati ka nu anka ge yiesi lo yu-ni lhe. Iyábakana tseba rule'ekana, ttaka ka nu anka ge yebáha, ya le anka ka nuha nna ka nu anka ge yiesi lo yu-ni nna yágaba le anakana. ⁴¹ Ttibanka tatubisa-na, ya le anka xiani ge benne-na. Nanto beo-na nna yágaba le anka xiani gebie. Anágaba ka beli-na yágaba le anka xiani gekani. Kua ttu ttu ka nuná ya yaba le anka xiani gekani.

⁴² Anágaba aka ganna chi beyadha ka benne chi uttiha. Bela latike nu rigatsiha, rusuba nuha, nna bela latike nu eyadha lo elhuttiha, labíru usu nuha. ⁴³ Bela latiri'i nu abittu ra xxeni leniha

rigatsiba nuha nna reyadha nu ra xxeni leniha. Rigatsiba nu chi gwatú leniha nna reyadha nu ra tsitsi leniha. ⁴⁴ Rigatsiba latiri'i nu anka ge yiesi lo yu-ni nna reyadha latiri'i nu anka ge yebáha. Kumu attigaba se'e latiri'i nu anka ge yiesi lo yu-ni, anágaba nna se'egaba latiri'i nu anka ge yebáha.

⁴⁵ Lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra: “Adán benne biyú udo sisi'a tteha, uyu'u elha nabani gebie yiesi lo yu-ni.” Ttaka Adán benne bisia lo xubanaha, delába Cristuha, benneha nna anke espíritu rutebie elha nabani geri'i arlo Tata Do Yebáha. ⁴⁶ Ttaka laa nu anka ge yebáha-ga nuha bisia lade'a tte, sinuki nu anka ge yiesi lo yu-nila nuha bisia lade'a tte. Iki deliba nuha nna tti bisia nu anka ge yebáha. ⁴⁷ Adán benne udo sisi'a tteha uke ge yiesi lo yu-ni nna len yuba ben Tata Do Yebáha bie. Ttaka benne bisia berupaha, delába Cristuha, benneha uke benne dabie yebáha. ⁴⁸ Ka benne se'e yiesi lo yu-ni anka latike attiba lati benne ben Tata Do Yebáha len yu nna ka benne ankake ge yebáha nna anka latike attiba anka lati benne daa yebáha. ⁴⁹ Anába attiba nnanna rule'eri'i atti tteba uka benne ben Tata Do Yebáha len yu, anágaba isia sá ule'egabari'i tti tteba anka benne daa yebáha. ⁵⁰ Nu raka lasia upeya le xa betsi to, bela latiri'i-ni nu anka ge yiesi lo yu-ni, labí aka eta'a nuní ata rinnabia Tata Do Yebáha; nigaba bela latiri'i nu rusuha, labí aka eta'a nuha ata tee nu labí rusuha.

⁵¹ Nnanna kixxi'ania le ttu nu labí chi yule, nu chi ga'anani Tata Do Yebáha unale, delába labí

iyári'i gattiri'i, ttaka iyábari'i esea latiri'i. ⁵² Nuní ttu nnelaba akana. Akana attiba tti rigin rixxua lori'i. La'ania kwesi trompeta nu dalhuxaha. Kumu ganna chi uresi trompetaha, la'ania nna ka benne chi utti ugía leke ge Cristuha eyaka benba ka benneha len latike nu labíru usuha. Nianna ri'i ka benne ata sa se'e benri'i la'ania, eseagaba bela latiri'i. ⁵³ Kumu bela latiri'i nu rusuha teeki eyaka nuha nu abitturu usuna, lhe anágaba bela latiri'i nu ratti yiesi lo yu-ni eyakagabana nu abitturu gattina. ⁵⁴ Ki ganna latiri'i nu rusuha chi beyakana nu abitturu usu, lhe ki ganna latiri'i nu ratti yiesi lo yu-ni chi beyakana nu abitturu gatti, la'ania nuha chi gwado tisa ge nu ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha ata dia ra:

Tata Do Yebáha betse'e loe elhuttiha;

de nuha nna labíru dhaana uttina ka benne.

⁵⁵ Eru geni xa elhutti, ¿gála gwaga'alu nu xxeni ra leluha ganna?

Lhe, ¿gála gwaga'alu gwe nu ruinluha lhe?

⁵⁶ Kumu tulha ruinri'iha, nuha rixúni elhuttiha kini ruttina ri'i. Bia bennabiha nna redexuin tulhaha na kini ridaana rukinnina ri'i. ⁵⁷ Ttaka ixkixaru Tata Do Yebáha, de utti Jesucristu benne anke Xxanari'iha utixe geri'i, de nuha nna Tata Do Yebáha rodilábie ri'i lo ka tulha ruinri'i lhe rodilábie ri'i lo elhuttiha lhe.

⁵⁸ Laxkala xa betsi to kia, gwaltse'e tsitsi, bittu udhanle a tsia lele ge Jesús benne anke Xxanari'iha. Satía gwaludo lele lo sina gebie. Gwa yúbale deki sina ruinle de babale lenie labí kwentaba ruinle nuná, gwedí baabale ge sina-na.

16

Pabluha rabie: “Uttupale belhiu kini tsia ge ka benne se'e lhe'esi Jerusalén-ni”

¹ Nnanna nna raka lasia innea ge belhiu nu uttupale ki dhi adí ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha. Lebi'i gwaluinba attiba chi bedha'anaa uin adí ka benne chi ria leke ge Jesús-ni, delába ka benne se'e itúba daka Galacia-na. ² Ttu ttu duminku kua ttu ttule gwalikwesi latti iki belhiu nu roga'ale yo'o kua ruteba Tata Do Yebáha gele. Gwalikua tse na kini ganna chi isiaya ata se'ele-na abittu la'aniala si tsu'ule uttupale belhuha. ³ Gwanka ganna chi bisiayaha, la'ania nna idhelhaa ka benne chi bekweleha ki tsiake lhe'esi Jerusalén-ni. Ka benneha utselaa ke yetsi kini sadha'anke belhiu nu chi bedá lele beteleha. ⁴ Ganna si rakaba doelha tsiaya, la'ania nna tsa'aba lania ka benneha.

Pabluha lade'axa ttebie lo yu ge Macedonia, nialiba nna tti isine lhe'esi Corinto

⁵ Gwasiabaa ata se'ele-na gannaliba chi utea lo yu ge Macedonia-na, kumu teeki ttea naa. ⁶ Ganna chi bisiaya ata se'ele-na, la'ania ni kina gaa gwasábaa dhoo len lebi'i, lhe ni kina gaa gwabedabaa ata se'ele-na axtaliba ganna chi ute idilhaha, kini ganna chi iriaya tsiaya attu ta subi, lebi'i nna utele ge neda kia. ⁷ Kumu labí raka lasia yu'u nedaba ttea ata se'ele-na, sinuki rulaba lasia isáya len lebi'i ganna Tata Xisiha aka lebie. ⁸ Ttaka nnanna sa eya'anbaa dhoo lhe'esi Éfeso-ni axtaliba ganna chi ute laní Pentecostés-ni, ⁹ kumu nnannala chi biyali tá lo

neda kia kini kixxi'aya ka tisa ge Cristuha. Ttaka anágaba nna ixegaba ka nu rese'e disakana loa.

Pabluha rudettie lá ttu chupa ka benne ribenke sina ge Tata Xisiha

¹⁰ Ganna si isia Timoteo-na ata se'ele-na, gwaluni kini dho tsena len lebi'i, kumu lana ankana ttu nu riben lo sina ge Tata Xisiha ttiba neti. ¹¹ Laxkala ni ttúle abittu ku'u ni'ale na, sinuki gwalugwela na ge neda geni kini isiana latsiru ata doa-ni, kumu neti lhe ka betsi to geri'i se'e nii ribedatu na.

¹² Betsi to geri'i Apolos-ni ixé lidú chi unnaba ditia loni kini ita lenna ka betsi to geri'i se'e nii ata se'ele-na. Ttaka birula uka leni itana nnanna. Gwitabana nukaxa gapana neda.

¹³ Gwaltse'e ubeda, abittu udhanle a tsia lele Tata Xisiha lhe tsitsi gwaltse'e lo neda gebie lhe. Gwaluni tti runi ttu nubiyú re tsitsi leni. ¹⁴ Iyába nu uinle gwaluin na len elha si'i lasi.

¹⁵ Lebi'i gwa yúbale xa betsi to, Estéfanas-na lenna ka benne se'e lisin-na, lake nuná sisi'a tte bedaxxuke neda ge Cristuha lo yu ge Acaya-na lhe lake nuná redá leke rute náke len ka benne chi riesike ki akake ge Tata Do Yebáha. ¹⁶ Rinnaba ditia len lebi'i: tse'ele uinle nu inná ka benne-na lhe uinle nu inná iyá ka benne rute náke len ka benne ribenke sina ge Tata Do Yebáha.

¹⁷ Yalhá itta bedú lasia tti bita Estéfanas-na lhe Fortunato-na lhe Acaico-na lhe ata doa-ni, kumu de lanúle se'e nii, de nuha nna lakana benkana kwenta gele, ¹⁸ bodú ittakana lasia lhe bodú ittakana lele lhe. De nuha nna gwaltsia

lele kana lhe gwaltsiagaba lele ka benne runi tti ruinkana.

Pabluha ridhelhe padiuxi ge ka benne se'e lhe'esi Corinto

¹⁹ Ka benne ria leke ge Jesús-ni se'e daka Asia-ni, ridhelhake ttu padiuxi gele. Aquila-ni lhe Priscila-ni lhe, anágaba ka benne ritupake lhe'e yo'o ge ka benne-ni, de se'e lenke Tata Xisiha nna itú iki itú leke redhelhagabake ttu padiuxi gele. ²⁰ Iyába ka betsi to geri'i se'e len neti nii redhelhagabake ttu padiuxi gele. Anágaba lebi'i gwalugwegaba luesile ttu padiuxi lhe gwaligo ttu xxaga luesi le lhe.

²¹ Kwinaga neti Pablo, len letra kia runia lo yetsi-ni redhelhaa padiuxi gele.

²² Ttu nu abittu rakinna ge Jesús benne anke Xxanari'iha, nuha urixxi ukinniba Tata Do Yebáha na, tsaba tsia nnittina. Jesús benne anke Xxanari'iha chi tteba esia benneha.

²³ Labie edá lebie aka lenie le.

²⁴ Neti de chi babaa len Jesucristuha, de nuha nna rakati ge iyá ttele. Amén.

**Ka Tisa ge Tata Jesucristuha
Zapoteco, Santa Ana Yareni: Ka Tisa ge Tata
Jesucristuha New Testament**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yareni

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

1fa271cb-de62-58fc-97c6-e1d0fa68b33d